Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 666 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 24 ՄԱՐՏ 1886 (Ն. Տ.) 5 ԱՊՐԻԼ 1886 30 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԱԽԸՐ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده ؛ آرەولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով	տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով	վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք	56
»	վեցամսեայ	»	28

Դարձ ղրկուած լրագրոյ ճանբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'դարձուիր։

Les annonces sont reçues à l'Easter Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՇԱԲԱԹ, 22 ՄԱՐՏ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄՆ ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ հայ վարժարանաց վերաբացման լուրը, զոր վեց շաբաթ յառաջ Արեւելք ծանուցած էր՝ Բեդերսպուրկէ, Մոսկուայէ և Տփղիսէ իրեն տրուած տեղեկութեանց յենլով, անցեալ շաբթու մէջ Էջմիածնայ Ս. Սինոդէն պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր, որ փութաց խնդակցութիւն յայտնել։

Թէ ինչ նոր կարգադրութեամբ կը վերաբացուին Կաւկասիոյ Հայոց այս իբր 500 վարժարանք, վաւերական աղբիւրէ մանրամասնաբար ծանուցուած չէ տակաւին։ Բայց այս պատճառ մը չէ որ բովանդակ Ազգը չմասնակցի Ս. Սինոդին և Ս. Պատրիարք Հօր արտայայտած գոհունակութեան և ուրախութեան զգացմանց։

Այս խնդրոյ վրայ Տփղիսի քաղաքային կառավարութեան և Էջմիածնի հոգեւոր վարչութեան միջեւ փոխանակեալ պաշտօնագրերն աչքէ անցունելով, դիւրին է տեսնել թէ Նորահաստատ Կաթողիկոսին միջամտութիւնն իրական օգուտ մը արտադրած է Ազգին համար։

Եւ իրօք, Կաւկասիոյ Կուսակալ Տօնտուքօֆ Քորսաքօֆ Իշխանն, իւր Յայտարարութեան մէջ որով Հայոց դպրոցներուն փակումը կ'արդարացնէր, (տե՛ս Արեւելք, 18 մարտ, 1885), յետ յայտարարելու թէ «Հայ հոգեւորականութիւնը, մերժելով 1884 փետր. 16 ի օրինաց գործադրումն, ինքնակամ հրաժարեցաւ իրեն յանձնուած եկեղեցական ուսումնարանները կառավարելու բարձր իրաւունքէն», կը յարէր, իբրեւ միակ ելք փակման տնօրինութեան, —

«Այս ուսումնարանաց մեծ մասը ժողովրդեան սակով կը պահպանուէր, և եթէ ժողովուրդն ինք իւր որդւոց բարութեան համար ցանկութիւն յայտնէ խնդրել Կաւկասիոյ կրթական իշխանութենէն, որ փակուած և փակուելի ուսումնարանաց փոխարէն մասնաւոր դպրոցներ բացուին, ա՛յն ատեն նոր բացուելի դպրոցք համեմատ պիտի լինին Պետութեան Գ., Բ. և մինչեւ իսկ Ա. կարգի վարժարանաց։ Ա. կարգի ուսումնարանք կը համապատասխանեն միդասարանեան և երկդասարանեան նախակրթարաններուն։ Բ. կարգի ուսումնարանք՝ չորս դասարանեան կէս-գիմնազիոններուն կը համապատասխանեն. իսկ Գ. տեսակինը՝ Գիմնազիոններուն։ Այս մասնաւոր կրթարանաց քաջալերութեան համար, դասախօսութիւնք կրնայ հայերէն կատարուիլ, բայց պայմանաւ որ ռուսերէնը, Ռուսիոյ պատմութիւնն և Ռուսիոյ աշխարհագրութիւնն աւանդուին որպէս անկ է։

«Այսպիսի վարժարանաց հաստատման անշուշտ հոգ կը տանի հայ ժողովրդեան ողջամիտ մասն, որ կը փափաքի լաւ ապագայ պատրաստել իւր զաւակաց, և որ կը յարգէ կառավարական օրէնքներն։»

Եւ սակայն, Իշխան-Կուսակալին այս ակնկալութիւնք ի դերեւ ելան։ Հայ ժողովրդեան ո՛չ մէկ մասը դիմեց կառավարութեան՝ «փակուած եւ փակուելի վարժարանաց փոխարէն մասնաւոր դպրոցներու բացումը» խնդրելու, որք ըստ ամենայնի Կառավարութեան իշխանութեան ենթարկուած լինէին։ Կաւկասիոյ հայ ժողովուրդը պարզապէս ըսաւ կառավարութեան. «Նախամեծար կը համարինք բնաւ դպրոց չղրկել մեր տղայք, քան թէ ձեր ձեռօք հաստատելի և կառավարելի դպրոցները ղրկել զանոնք։» Այս վիճակ տեւեց ճիշդ տարի մը։ Եւ հիմա բացուած դպրոցք տարի մը առաջուան «փակուած և փակուելի դպրոցներն» են ճշդիւ, և ո՛չ թէ «անոնց փոխարէն մասնաւոր վարժարանք՝ պետական օրինօք»։ Ուրիշ խօսքով. Տօնտուքօֆ Քորսաքօֆ Իշխանը կը յուսար թէ, Կաւկասիոյ Հայք պիտի հրաժարէին հայ հոգեւորականութեան կրթական իշխանութենէն, և պիտի դիմէին Տէրութեան, որպէս զի Ազգին սակով պետական դպրոցներ բանար իրենց համար։ Բայց երբ, փոխանակ այս պետական դպրոցներու, բացուածներն են ճշդիւ առջի դպրոցք, արդարութիւն է ճանչել թէ Կաւկասիոյ Հայք, իրենց բռնած ընթացքով, ո՛չ նուազ նպաստած են ըստ կարելւոյն ազգօգուտ ելք մը տալու խնդրոյն։

Երկրորդ. Երբ Իշխան-Կուսակալը կը հաշուէր թէ հայ հոգեւորականութիւնն, իւր մերժողական ընթացքով, ինքնակամ հրաժարած էր իւր կրթական իրաւասութենէ, կը տեսնենք թէ, ընդհակառակն, փակուած ազգային դպրոցները բանալու հրամանը Կառավարութեան կողմէ կը հաղորդուի դարձեալ Վեհ. Կաթողիկոսին և նորա միջոցաւ հայ Առաջնորդներուն, որով հայ հոգեւորականութեան կրթական իրաւասութիւնը կը պահպանուի։ Ուրեմն, հայ հոգեւորականութիւնն, անցեալ տարի մերժողական ընթացք մը բռնելով, իրօք չէ զրկուած կրթական իրաւասութենէն։

Այսպէս, թէեւ տակաւին մեր առջեւ չունինք այն կրթական ծրագիր որուն համեմատ պէտք է այսուհետեւ կառավարուին բացուած դպրոցները, բայց վերեւ մէջ բերուած իրողութիւնք կը ցուցնեն թէ, Վեհ. Մակար Կաթողիկոսին միջնորդութեամբ դպրոցներուն վերաբացումն իրական շահ մ'է Ազգին համար, և ա՛յս իսկ պէտք է լինի մեր ամենուն գոհունակութեան գլխաւոր պատճառը։ Ն. Վեհափառութեան հաստատման պահուն յոյսեր կ'արտայայտուէին թէ, Կառավարութեան ընդունելի եկեղեցական մը գալով, պիտի յաջողէր դպրոցները վերաբանալ Ազգին ըստ կարի նպաստաւոր կարգադրութեամբ մը։ Այս յոյս ի դերեւ ելած չերեւիր, և այս անտարակոյս ուրախալի նշան մ'է։

* * *

ՈՐՔ ԵՆ ՀԻՄՈՒՆՔ կրթական վէճին, որ պարբերաբար կը նորոգուի ռուս կառավարութեան և Էջմիածնի հոգեւոր իշխանութեան միջեւ։ Ընդունուած կարծիքն է թէ, ռուս Կառավարութիւնը կ'աշխատի ժամ առաջ գրաւել մեր դպրոցներ և ռուսացնել մեր նոր սերունդներ, զուտ ռուսական կրթութիւն մը տալով անոնց։ Որովհետեւ իրեն նպատակ ուրիշ ամեն ոչ-ռուս ժողովրդոց նկատմամբ Ցարին կառավարութեան ընթացքն այս է, պատճառ մը չկայ ենթադրելու թէ Հայոց նկատմամբ բոլորովին տարբեր քաղաքականութեան մը կը հետեւի։ Բայց այնպիսի մեծամեծ ծրագրեր մէկ իւքաղով չեն իրագործուիր, և ռուս Կառավարութիւնը, գէթ առ այժմ, ընդհանուր օրինական դրութեան մը սահմաններէն դուրս չելներ։ Տօնտուքօֆ Քորսաքօֆ Իշխանին յայտարարութեանց նայելով, ռուս Կառավարութեան պահանջմունք կարի համեստ են։

Խնդրոյն վիճակը սա է.—Պոլոժենիան Հայոց հոգեւոր դպրոցներուն վերին հսկողութիւնն յանձնած է Կաթողիկոսին և նորա ներկայացուցչաց, թեմական Առաջնորդաց։ Բայց Հայք ունին դպրոցներ ալ որք հոգեւոր չեն համարուիր, զի անոնցմէ հոգեւորական չելներ, եւ որք անպատճառ եկեղեցեաց հասոյթով չեն մատակարարուիր։ 1884 փետր. ի կրթական վերջին Օրէնքին նպատակն է ուրոյն տնօրինութեանց ենթարկել հոգեւոր դպրոցներն և ոչ-հոգեւոր դպրոցներն։ Հոգեւոր դպրոցներն ըստ առաջնոյն կը թողուին Կաթողիկոսին և Առաջնորդաց իրաւասութեան ներքեւ։ Այսպէս են Տփղիսի Ներսեսեան Ուսումնարանն, Էջմիածնի Գէորգեան վարժարանն և ամեն առաջնորդանիստ քաղաքի թեմական գլխաւոր դպրոցը։ Նմանապէս նախակրթարանք, որք հոգեւոր դպրոցներուն նախապատրաստական յարկերն են, կը թողուին ընդ իրաւասութեամբ հայ հոգեւորականութեան, որպէս ցայժմ։ Բայց այս նախակրթարաններէ վեր գտնուող քաղաքային և գաւառային միջնակարգ դպրոցք կ'ենթարկուին Ռուսիոյ Հանրային Կրթական Նախարարութեան ուղղակի իշխանութեան։

Կը տեսնուի թէ.

(Ա.) Պաշտօնապէս հոգեւոր ճանչուած դպրոցներուն կացութեան մէջ զգալի փոփոխութիւն մը չի մուծաներ 1884 ի կրթական նոր Օրէնքը։

(Բ.) Հայ եկեղեցական իշխանութեան ներքեւ կը մնան նաեւ նախակրթարանք։

(Գ.) Քաղաքային և գաւառային միջնակարգ վարժարանք կ'ենթարկուին պետական վարչութեան, իբրեւ մի նոր տրամադրութիւն 1884 ի Օրէնքին։

Խնդիր մ'է թէ նախակրթարան ըսելով Ռուսահայոց ո՛ր դպրոցք պէտք է հասկցուին։ Պիտի որոշուէր թէ քանի՛ դասարանէ պիտի բաղկանային այս դպրոցք։ Վեհ. Մակար Կաթողիկոսը, Սինոդին և Ռուսահայոց երեւելի մանկավարժներուն հետ խորհրդակցութեամբ, ծրագիր մը մատուցած էր Կառավարութեան, որուն մինչեւ ո՛ր աստիճան ընդունելութիւն գտած լինելը թէեւ տակաւին յայտնի չէ, բայց թղթակցութիւններէ կ'երեւի թէ նախակրթարանաց սահմանն որոշել՝ գլխաւոր խնդիրն եղած է Ռուսիոյ Կրթական Նախարարութեան և Էջմիածնի միջեւ։

Թէ՛ 1874 ի եւ թէ՛ 1884 ի կրթական օրէնքներով Ցարին կառավարութիւնը կը պահանջէր նաեւ, —

(Ա.) Ուղղակի Կառավարութեան վերատեսչութեան չենթարկուած հայկական դպրոցներու մասին Հայոց հոգեւոր իշխանութիւնը պարբերաբար տեղեկութիւն տայ պետական կրթական իշխանութեան։

(Բ.) Ռուս լեզուն պարտաւորիչ կերպիւ դաս տրուի հոգեւոր դպրոցներուն մէջ. իսկ այն վարժարանաց մէջ ուր ընդհանուր պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն դաս կը տրուին, աւանդուին նաեւ ռուս պատմութիւն և աշխարհագրութիւն ռուս լեզուաւ։

(Գ.) Դասատուք ռուսահպատակ լինին։

(Դ.) Հոգեւոր վարժարանաց դասընթացն և ներքին կանոնագիրն ենթարկին պետական հանրային կրթութեան Նախարարութեան վաւերացման։

Այս պահանջմանց վրայ վէճ չկայ։ Ինչպէս կ'երեւի Սինոդին Պատասխանագրէն, (տե՛ս Արեւելք 5 ապրիլ 1885) (Ա.) Հայ հոգեւոր իշխանութիւնը պարբերաբար տեղեկագրեր մատուցած է կրթական իշխանութեան, ի մասին ամեն կարգի հայ վարժարանաց։ (Բ) Ռուս լեզուին, պատմութեան և աշխարհագրութեան դասախօսութիւնն իբրեւ ուսման առարկայ նշանակուած է հայ վարժարանաց յայտագրերուն մէջ։ (Գ.) Դասատուք ռուսահպատակ են, և (Դ.) Էջմիածին չէ մերժած հանրային կրթութեան Նախարարութեան վաւերացման ենթարկել հայ վարժարանաց ուսմանց յայտագրերն։

Անմիջական վէճն որ անցեալ տարի Կաւկասիոյ վարժարանաց փակման պատճառ եղաւ, սա էր. Կաւկասիոյ կառավարութիւնը Սինոդէն կը պահանջէր 1884 ի Օրէնքով մուծեալ նորութեանց գործադրումը, մանաւանդ ոչ-հոգեւոր դպրոցներուն յանձնումը պետական իշխանութեան։ Սինոդը պատասխանեց թէ, ըստ որում հայ վարժարանք Կաթողիկոսին ուղղակի իրաւասութեան ենթարկուած են թէ՛ Եկեղեցւոյ օրէնքով և թէ՛ Պոլոժենիոյ օրէնքով, Կաթողիկոսը միայն կրնայ ընդունել կամ մերժել այն վարժարանաց մասին վերանորոգումներ, և թէ Սինոդը անձեռնհաս է բան մ'ընելու։ Տօնտուքօֆ-Քորսաքօֆ Իշխանը պնդեց թէ Սինոդն իշխանութիւն ունէր և պարտաւոր էր ընդունելու և գործադրելու 84 ի Օրէնքը։ Սինոդն հակառակը պնդեց, և, ինչպէս այն ատեն ալ ցոյց տուինք, Սինոդին ընթացքը շատ ուղիղ էր թէ՛ Ազգին և թէ՛ Պետութեան առջեւ։ Բայց Իշխան-Կուսակալը, տեսնելով թէ պետական հրամանք անգործադրելի կը մնային, և չուզելով սպասել նոր Կաթողիկոսին հաստատման, փակումը վճռեց, և այսպէս, ըստ մեր համոզման, ամեն տեսակէտով ալ ծանր սխալ մը գործեց։

* * *

ԹԷ ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՒ ինչ ընթացք պիտի ունենան Կաւկասիոյ Հայոց հոգեւոր և քաղաքային վարժարանք, նոր ծանօթութեանց կըկարօտինք վստահաբար ըսել կարենալու համար։ Բայց ներելի է յուսալ թէ Վեհ. Մակար Կաթողիկոսն, իրեն խորհրդակից և աջակից ունենալով Կաւկասիոյ Հայոց ամենէն լուսամիտ եկեղեցականներն և ամենէն ձեռնհաս մանկավարժներն ու գիտնականներն, ազգային կրթութեան շահուց ԸՍՏ ԿԱՐԻ նպաստաւոր կարգադրութեան մը յաջողած է յանգել։ Ռուս Կառավարութեան ինչ ինչ պահանջմունք վէճ չեն յարուցաներ, և անոնց մասին զիջումներ ընելով, Կաթողիկոսն ազգային դաստիարակութեան ո՛ և է կորուստ կրել տուած չի կրնար համարուիլ։ Մեր ռուսահայ եղբարք իրենց վարժարանաց մէջ ո՛րչափ աւելի խնամ տանին պետական լեզուին և Ռուսիոյ պատմութեան և աշխարհագրութեան աւանդման՝ նոյնչափ լաւ իմացած կը լինին ռուսահպատակ նոր սերնդեան իրական պէտքերն։ Ազգի մը անհատք, շատ լաւ գիտնալով հանդերձ իրենց բնակած երկրին պետական լեզուն և տիրող ազգին պատմութիւնը, կրնան կատարելապէս յարեւալ մնալ իրենց ազգութեան։ Ամեն Կառավարութեան մէկ բնական իրաւունքն է պահանջել իւր լեզուին հիմնովին ուսուցումն իւր երկրին ամեն կարգի վարժարանաց մէջ, և հպատակաց շահն ալ զայս կը պահանջէ։ Եւ եթէ ի Թուրքիա, ուրեք ուրեք այնչափ խնամ չէ տարուած այս մասին, այս ո՛չ այնքան մասնաւոր առանձնաշնորհում մ'է որչափ կրթական թերութիւն մը։ Նաեւ Կաւկասիոյ հայ վարժարանաց վրայ առ Պետութիւնն ամեն տարի տեղեկութիւններ տալու և ռուսահպատակ դասատուներ միայն գործածելու դրութիւնն արդէն ընդունուած էր Ռուսահայոց մէջ։ Ցարին Կառավարութիւնն ալ խնդրոյ ներքեւ չի ձգեր հայ եկեղեցական իշխանութեան (և հետեւապէս հայ եկեղեցեաց Հոգաբարձութեանց) կրթական իշխանութիւնն հոգեւոր ուսումնարանաց և ընդհանուր նախակրթարանաց վրայ։ Ասոց մէջ ամեն հայ մանուկ և պատանի ազգային դաստիարակութեան տարրերը շատ լաւ կրնան ստանալ։ Դիտելի է մանաւանդ թէ ռուս կառավարութեան նոր օրէնքը չի դպչիր հայ լեզուին, հայ պատմութեան, հայ աշխարհագրութեան և հայ կրօնի ուսուցման, կրօնագիտութիւնը մանաւանդ բոլորովին դուրս կը թողու իւր հսկողութենէ, և ի մի բան, ոչինչ կը ջնջէ ազգային դաստիարակութեան հիմնագրէն։ Խնդիրն Հայոց մասնաւոր միջնակարգ վարժարաններուն վրայ է, որք եկեղեցւոյ մը կցեալ չլինելով, եկեղեցական դպրոց չեն համարուիր, և սակայն ցարդ եկեղեցական դպրոցներու պէս Կաթողիկոսին իշխանութեան ներքեւ կը մնային։ Բայց ընդհանուր առմամբ, Սինոդին և Կառավարութեան միջեւ համաձայնութեան կէտերն աւելի շատ կ'երեւին քան տարաձայնութեան կէտերն, և յուսալի է որ այն կենսական խնդրոյ վերջնական կարգադրութիւնը չլինի այնչափ վնասակար բան մը որչափ կը վախցուէր անցեալ տարի։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ

1884 ԱՄԻ

ԿԱՒԿԱՍԻՈՅ ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՎՐԱ

Վերոգրեալ յօդուածին մէջ տրուած ինչ ինչ ծանօթութեանց ի բացատրութիւն, աստ կը դնենք համառօտութիւն մը այն Կրթական Օրէնքի, որո
գործադրումն անցեալ տարի Տօնտուքօֆ-Քորսաքօֆ Իշխանը կը պահանջէր Էջմիածնի Սինոդէն։

Յօդ. 1. Լուսաւորչական Հայոց Եկեղեցական Ուսումնարան կը կոչուին՝ մէկ և երկու դասարանէ բաղկացեալ այն կրթարանք, որք կը պատկանին սոյն դաւանութեան եկեղեցեաց և վանքերուն, և կը մատակարարուին եկեղեցական և վանական եկամուտներով, կամ ծխականաց նպաստներով։

Յօդ. 2. Վիճակաց Առաջնորդք ըստ տիրող Օրէնքի իրաւունք ունին կառավարել այ
եկեղեցական ուսումնարաններ։

(Այս ուսումնարանք են՝ մեր յօդուածին մէջ յիշատակուած Նախակրթարանք։ Տե՛ս 8 ր
յօդ. ի դրած զանազանութիւնը։)

Յօդ. 3. Եկեղեցական ուսումնարանք կը բացուին հայ-լուսաւորչական հոգեւոր իշխանութեան թոյլտուութեամբ, որ պարտաւոր է մեն մի ուսումնարանի բացումը ծանուցանել Կաւկասեան Պետական Կրթական Վերատեսչին, նշանակելով ուսումնարանին տեղը, պահպանման միջոցները, Ռուսա

—)(67)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Դ.

ՄԱԼԹԱՅԻ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Բայց գիտնալով այսպիսի ձեռնարկի մը դժուարութիւնները, պատեհ առթի կ'սպասէր, այն երկայնամիտ համբերութեամբ, որ Արաբաց գլխաւոր բարեմասնութիւններէն մին է։ Տոքթորը գիտնալով զայս, մուլթոյ պնդութեամբ յառաջ կը մղէր իւր պաշտպանողական ամրութեանց շինութիւնն, որոց յաղթելու համար արդի աւերիչ հրագործները պէտք էին, զորս Սնուսիները չէին կրնար ունենալ առ այժմ։

Կղզւոյն բնակիչներն ալ, տասն-ութէն քառասուն տարեկան, զինուորական գումարտակներ կազմած էին արագահարուած հրացաններով զինեալ, վարժ ի թնդանօթաձգութիւն, և ընտիր գլուխներէ հրամայեալ, և այս զինուորութիւն հինգ-վեց հարիւր մարդոց զօրութիւն մ'էր, որոյ վրայ կրնար վստահութիւն դրուիլ։

Եթէ գաղթականներէն ոմանք երկրագործութեամբ կ'զբաղէին, մեծ մասը փոքր քաղաքին մէջ կը բնակէին, որ Թրանսիլվանիան Արթէնաք անունն ստացած էր՝ ի յիշատակ այն հաչակաւոր գիւղակին, որ Սանտորֆ կոմսին սեփականութիւնն էր Կարպաթեան լերանց կողերուն վրայ։ Արթէնաք հազիւ քանի մը հարիւր տուն ունէր, բայց տեսքն յոյժ գեղեցիկ էր։ Փոխանակ ճարտարաձեւ շինուած լինելու, ուղղագիծ փողոցներով և ծառուղիներով, ըստ ամերիկեան ոճոյ, ընդհակառակն գետնին ելեւէջներուն և առուակաց ընթացքին համեմատ շինուած էին, քիչ մ'անկարգ, բայց դալարագեղ ծառերէ շրջապատեալ, թարմ, զով, սիրուն, հրապուրիչ. ի մի բան, փոքրիկ քաղաք մը, որոյ բնակիչք, իբրեւ մէկ գերդաստանի անդամք կրնային հանրական կենաց խառնուիլ, իրենց առտնին անկախութիւնն ու անդորրութիւնը պահելով։

Երջանիկ էին, այո՛, երջանիկ էին Անթէքիրթայի բնակիչք։ «Ուր հանգիստ կեանք, անդ հայրենիք» խօսքն անշուշտ հայրենասիրական նշանաբան մը չէ, բայց կրնայ ներուիլ այն բարի մարդոց, որք Տոքթորին հրաւէրին անսալով հոն դիմած էին, և որք, թշուառ իրենց հայրենի երկրին մէջ, բարօրութիւն և դիւրակեցութիւն կը գտնէին այս հիւրընկալ կղզւոյ մէջ։

Գալով տոքթոր Անթէքիրթի տան, գաղթականք Շթատհաուզ կը կոչէին զայն, այն է քաղաքատուն։ Անդ կը բնակէր, անոնց ոչ թէ տէրն, այլ առաջին քաղաքացին։ Մաւրիտանեան ձեւով գեղեցիկ շէնք մ'էր, միրատորներով, մաշարապիներով, ներքնադաւթով, ճեմելիներով, կամարակապ սրահներով, աղբիւրներով, դահլիճներով և սենեակներով, որք արաբական գաւառներէ բերել տրուած ճարտար զարդագործներու ձեռօք պճնազարդեալ էին։ Ընտիր շինուածանիւթք, և մասնաւորապէս Ֆիլֆիլայի հարուստ լեռներէն եկած կիճեր և եղնգնաքարեր գործածուած էին անոր շինութեան համար։ Այս բնածխաց ազանչելապէս կը ծառայէին ճարտարապետին ամեն հաճոյից, և Ափրիկեան զօրեղ կլիմային տակ արդէն այն ոսկեզօծ գոյնը կ'զգենուին, զոր արեգակն՝ իւր ճառագայթից ծայրով՝ իբրեւ վրձինով՝ կը պատցնէ Արեւելից երկիրներուն վրայ։

Արթէնաքի եւրին բարձրացած էր փոքրիկ եկեղեցւոյ մը վայելչաձեւ զանգակատունն, որոյ համար Ֆիլֆիլայի քարահանքն իւր ճերմակ ու սեւ կիճերն ընծայած էր, որք արձանագործութեան և ճարտարապետութեան ամեն պիտոյից կը ծառայեն։ Նոյնպէս իւր խոր կապոյտ և ծաւանկար դեղին կիճերն՝ որք Պարոսի և Քարրարէի վաղեմի արտադրութեանց հետաքրքրաշարժ նմանակներն են։

Քաղաքէն դուրս, մօտակայ բլրոց զառիվայրերուն վրայ ուրիշ տուներ շինուած էին աստիճանաձեւ, այլ աւելի անջատ, քանի մ'ամարանոցք, և անոնցմէ վեր փոքրիկ հիւանդանոց մը, ուր գաղթականութեան միակ բժիշկը, Տոքթոր Անթէքիրթ, իւր հիւանդները պիտի ղրկէր, եթէ ունենար։ Ծովեզրն իջնող զառիվայրերուն վրայ ալ ուրիշ գեղեցիկ տուներ բաղանեկան կայարան մը կը կազմէին։ Մին մանաւանդ, առաւել հանգստաւէտ, բայց ամրոցակի մը պէս հաստարեստ, նաւահանգստին թումբին դրանքով, կրնար Ամարանոց Բէսքատի և Մաթիֆուի կոչուիլ։ Անդ զետեղուած էին երկու անբաժանք, յատուկ սպասաւորով մը։ Երբեք երազած չէին այսպիսի բարեբաղդութիւն։

—Յոյժ լաւ է այս տեղ, կ'ըսէր Մաթիֆու անդադար։

—Չափազանց լաւ, կը պատասխանէր Բէսքատ, և մեր արժանաւորութենէն շատ բարձր։ Պէտք է որ, Մաթիֆո՛ւ, դպրոց երթանք, ուսմունք սովրինք, քերականութեան մրցանակ առնունք, և յաջողակութեան վկայագիր ստանանք։

—Բայց դու ուսեալ ես, Բէսքա՛տ, կ'ըսէր Տիտանեանը։ Կարդալ, գրել, հաշուել գիտես....։

Արդարեւ՝ իւր ընկերին հետ բաղդատմամբ՝ Բէսքատ գիտնական մարդ մը կը համարուէր. ամեն բանի ծանօթութիւն ունէր։ Ո՞ւր և ե՞րբ ուսած էր, առանց կանոնաւոր վարժարանի մ'երես տեսնելու։

Գրեթէ ամեն օր Արթէնաքի մատենադարանը կ'երթար, կը կարդար, ուսնելու կ'աշխատէր. մինչ Մաթիֆու, Տոքթորին հրամանաւ, ծովեզրին աւազն ու ժայռերը կը տեղափոխէր, ձկնորսական փոքրիկ նաւահանգիստ մը շինելու համար։

Պետրոս Պաթորի, ճանչելով Բէսքատի սրտասովոր ուշիմութիւնն, որ մշակուելու միայն պէտք ունէր, շատ կը քաջալերէր զայն։ Դասատու եղած էր նմա, եւ նախնական կատարեալ կրթութիւն մ'ստանալու կ'առաջնորդէր։ Բէսքատ ալ արագապէս կը յառաջադիմէր։ Պետրոս ուրիշ պատճառներ ալ ունէր սիրելու Բէսքատի հետ։ Միթէ ծանօթ չէ՞ր նա իւր անցելոյն։ Միթէ Թորոնթալի ապարանը լրտեսելու պաշտօն ունեցած չէ՞ր։ Միթէ Աթրատոնէի մէջ չէ՞ր, իւր յուղարկաւորութեան միջոցին, երբոր Սավա՝ զգայազիրկ՝ Թորոնթալի ապարանը կը տարուէր։ Քանի՛ցս անգամ Բէսքատ պատմած էր զայն տխուր անցքեր, որոց մէջ անուղղակի մասն ունեցած էր։ Ուստի անոր հետ միայն կրնար Պետրոս խօսիլ և կը խօսէր այն դէպքերուն վրայ, երբոր չէր կրնար սրտին զեղումը զսպել։ Ասով աւելի սերտ կապ մը զանոնք իրարու հետ կապած էր։

Սակայն կը մօտենար ժամանակն, յորում Տոքթորն ի գործ պիտի դնէր զիւր կրկին ծրագիր։ Նախ վարձատրել, ապա պատժել։

Ինչ որ չէր կրցած ընել Անդրէա Ֆերրաթոյի համար, որ դատապարտութենէն քանի մ'ամիս յետոյ մեռեր էր Շթէյնի թիարանին մէջ, կ'ուզէր անոր զաւակացն ընել։ Դժբաղդաբար, որչափ և ջանք ըրեր էին իւր գործակատարք, չէին կրցած իմանալ թէ ի՛նչ եղած էին Լուիճի և քոյրն։ Իրենց հօր մահուընէն յետոյ մեկներ էին Րովինեոյէն և Իստրիայէն, և երկրորդ անգամ վտարական եղեր էին։ Ո՞ւր գնացեր էին, ոչ ոք կրցած էր իմանալ, ոչ ոք կրցած էր ըսել։ Այս բան խոր տրտմութեան և սրտատանջութեան առիթ մ'էր Տոքթորին. բայց ձեռնթափ չէր լիներ փնտռելէ իրեն համար կեանքը զոհող մարդուն որդիքն. ուստի հետախուզութիւնք կը շարունակէին անդադար։

Գալով տիկին Պաթորիի, Պետրոս միակ փափաք մ'ունէր, այն էր Անթէքիրթա բե
րել տալ զայն. բայց Տոքթորն, ուզելով օ
գուտ քաղել Պետրոսի կարծեցեալ մահէն
ինչպէս որ օգուտ կը քաղէր իրենէն, հաս
կըցուց նմա թէ ծայրագոյն խոհեմութեա
գործել հարկ էր։ Մանաւանդ, կ'ուզէ
սպասել մի կողմէ, որ իւր ապաքինեա
բաւական ուժ ստանար իւր ձեռնարկել
նոր արշաւանաց մասնակցելու համար,
միւս կողմէ, գիտնալով որ Սավայի և Սար
քանիի ամուսնութիւնն յետաձգուած է
տիկին Թորոնթալի մահուամբ, որոշած է
բան մը չընել այդ ամուսնութեան կատա
րումէն առաջ։

Իւր Րակուզայի գործակատարներէն մ
շարունակաբար կը ծանուցանէր իրեն ամե
բան, և խնամով կը հսկէր թէ՛ տիկին Պա
թորիի տան եւ թէ՛ Աթրատոնէի ապարա
նին վրայ։

Այսպէս էր յայնժամ իրաց վիճակը։ Տո
թորն անհամբերութեամբ կ'սպասէր որ յա
ջողման պատճառները դադրէին։ Նմ
տակաւին չէր գիտեր Քարբէնայի ի՛նչ եղա
լինիլը, որոյ հետքը կորսուած էր Րովինե
յէն մեկնելէն զկնի, Սիլաս Թորոնթալ
Սարքանի, Րակուզայի մէջ բնակելով միշ
չէին կրնար պրծանիլ իւր ձեռքէն։

(Շարունակելի)

պատմութեան և աշխարհագրութեան ծրագիրն, և սոյն առարկայից համար նշանակուած շաբաթական դասերուն թիւն։ Հոգեւոր իշխանութիւնը պարտաւոր է նաև ազգային վերատեսչին ծանուցանել մէն ուսումնարանի փակումն, ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց նշանակումն ու արձակումն, վիճակագրական ընդհանուր տեղեկութիւններ տալ։

Յօդ. 4. Ռուսաց լեզուի դասախօսութիւնը պարտաւորիչ է բոլոր եկեղեցական ուսումնարանաց մէջ։ Իսկ այն ուսումնարանաց մէջ ուր կ'աւանդուին ընդհանուր պատմութիւն և աշխարհագրութիւն, պէտք որ Ռուսաց լեզուով աւանդուին նաև Ռուսիոյ պատմութիւնն և աշխարհագրութիւնը։

Յօդ. 5. Թէ ինչ չափով պէտք է աւանդուի ռուսերէն, հարկ է որոշուի Պետական Վերատեսչին հետ համաձայնութեամբ, ըստ տեղւոյն փոխարքային հիմնագրին և տեղւոյն պայմանաց համեմատ։ Ռուս լեզուն և Ռուսաց պատմութիւնն ու աշխարհագրութիւնը կ'աւանդուին Կրթական Նախարարութեան որոշած դասագրքերով։

Յօդ. 6. Հոգեւոր իշխանութիւնը պարտաւոր է, տիրող Օրէնքի համեմատ, հոգ տանիլ որպէս զի յետ այսորիկ բացուելի եկեղեցական ուսումնարանաց մէջ դասախօսութիւնք այս պայմանաց համաձայն լինին։

Յօդ. 7. Տէրութեան Կրթական Վերատեսչը պարտաւոր է հսկել եկեղեցական ուսումնարանաց մէջ աւանդուած բոլոր առարկայներու դասախօսութեան վրայ, ի բաց առեալ կրօնագիտութիւնը։ Վերատեսուչն իրաւունք ունի եթէ իւր կողման անպէտ գտնէ այս կամ այն ուսուցիչ կամ վարժուհի՝ դիմել հոգեւոր կառավարութեան և պահանջել նոցա պաշտօնանկութիւնն։ Եթէ հոգեւոր իշխանութիւնը չկատարէ այդ պահանջ, Վերատեսուչը կը ծանուցանէ Հանրային Կրթութեան Նախարարութեան։ Կառավարական դէպքերու մէջ կ'իմացնէ Կաւկասիոյ կուսակալին, որ իւր պատշաճ դատած միջոցներն ի գործ կը դնէ։

Յօդ. 8. Այն եկեղեցական ուսումնարանք որոց յայտագիրը տարրական ուսումնարանի յայտագրէն բարձր է և որք երկու դասարանէ աւելի ունին, ենթարկուած են Տէրութեան Կրթական վերատեսչին իշխանութեան, ճիշդ ինչպէս մասնաւոր դպրոցները։ (*)

Յօդ. 9. Թեմական Առաջնորդն իրաւունք ունի եթէ ուզէ՝ եկեղեցական ուսումնարանաց հոգաբարձութիւնն յանձնել մի Տեսչի, տիրող Օրէնքին համեմատ, մանաւանդ մի բարձրաստիճան վստահելի եկեղեցականի։

Յօդ. 10. Թեմական Առաջնորդն երբ նշանակէ կամ պաշտօնէ արձակէ մի Թեմական Տեսուչ, պարտի ծանուցանել Կաւկասիոյ Կուսակալին և Կրթական Վերատեսչին։

Յօդ. 11. Վարժապետներու և վարժուհիներու վրայ հսկելու մասին Կաւկասիոյ կուսակալին և Կրթական Վերատեսչին իրաւունքը կը տարածուի նաև Թեմական տեսուչներուն վրայ։

Յօդ. 12. Այն դպրոցներ որ նպատակ ունին եկեղեցւոյ պաշտօնեաներ պատրաստել, այսինքն էջմիածնի Ճեմարանն և Թեմական հոգեւոր դպրոցները, չեն ենթարկուած Տէրութեան Կրթական Նախարարութեան, այլ կը մնան՝ որպէս յառաջագոյն՝ ընդ իրաւասութեամբ Ներքին Գործոց Նախարարութեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տիգրանակերտի այցելու հովիւ Գեր. Խերձակեան Օրիստակէս եպիսկոպոսի կողմէ շաբաթ օր յԱզգ. Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը պաշտօնապէս կը ծանուցանէր Գեր. Հմայեակ Եպիսկ. Դիմաքսեանի ընտրութիւնն յառաջնորդութիւն վիճակին։

Ս. Պատրիարք Հայրը սոյն հեռագիրն ստանալուն, անմիջապէս իւր ներկայութեան կոչելով զՀմայեակ Եպիսկոպոս, ծանոյց նմա իւր ընտրութիւնն, սակայն Ն. Գերապատուութիւն սոյն առաջնորդական պաշտօնը չընդունելու պատճառութիւններ ցոյց տալով մեկնեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր քովէն։

Ի վերջոյ, Ն. Ամենապատուութիւն յատուկ պաշտօնագրով ծանոյց Հմայեակ Եպիսկոպոսին՝ Տիգրանակերտի առաջնորդ ընտրուիլն։

Միացեալ ընկերութեանց Կեդրոնական Ժողովը թէեւ ի նիստ հրաւիրուած էր երէկ, սակայն մեծամասնութիւն չունենալով, չկրցաւ նիստ կազմել, ուստի ներկայ երեսփոխանք խորհեցան շաբթուան մէջ առաւօտ մը գումարել Կեդր. Ժողովը։

Լա Թիւրքի կը ծանուցանէ թէ քանի

մ'որ առաջ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին գողեր մտնելով սրբազան անօթներ և ի մէջ այլոց արծաթեայ մեծ խաչ մը գողցեր են։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՕՐԻՈՐԴԱՑ Ի ԲԵՐԱ

Անցեալ շաբթու մէջ, դշ. օրէն սկսեալ մինչեւ ուրբաթ, Համազգեաց վարժարանի օրիորդաց տարեկան հարցաքննութիւնք տեղի ունեցան, ի ներկայութեան ծնողաց եւ բազմաթիւ ազգային ականաւոր Տիկնանց եւ Տեարց։ Հարցաքննութեանց արդիւնքն յոյժ գոհացուցիչ եղած է, մանաւանդ բարձրագոյն կարգի Մայրենի լեզուի և Գրագիտութեան քննութիւնն որ կատարուեցաւ ուրբաթ օր։ Տեարք Մ. Փորթուգալ եւ Կ. Գարագաշ անձամբ կատարած են սոյն քննութիւնն յորում երկու օրիորդք՝ Զերենա Զօպանեան եւ Աննա Աղջիկեան, իրենց կարողութեամբը ընդհանուր գոհունակութեան ու գովեստից արժանացած են։ Գովեստից արժանի եղած են նաեւ յաջորդ կարգաց մէջ օրիորդք Արուսեակ Յ. Խորասանճեան, Նեկտար Անանեան, Հերմինէ Ասլէրեան, Արաքսի Ճիւմիւշեան։

Յետ քննութեանց՝ Կարապետ էֆ. Գարագաշ կարդաց անմահին Պէշիկթաշլեան մի քերթուածն, որ համայն հանդիսականաց սրտերն յուզեց։ Ապա համառօտ եւ ազդու բանախօսութեամբ մը գրուատեց յիշատակին վարժարանին կառուցողաց, ջանքերն արդի խնամակալ տիկնանց, յիշելով մանաւանդ Ազն. Տիկին Հռ. Աղջիկեանի անձնուէր աշխատութիւնը։ Գրուատեց նաեւ վարժարանին դասախօսներուն եւ դասատուաց անձնուէր ճիգերը եւ շնորհաւորեց զանոնք իրենց հասուցած ընտիր եւ գովելի արդեանց համար։

Յետ սոյն բանախօսութեան, վարժարանին Մայրենի լեզուի եւ գրագիտութեան դասատու Միհրան էֆ. Աղասեան, ի դիմաց բոլոր ուսուցչական մարմնոյն, շնորհակալութիւն յայտնեց թէ բանախօս էֆ.ին և թէ համայն հանդիսականաց, այն համակրութեան համար զոր ցուցին առ ուսանողս եւ առ ուսուցիչս։

Հանդէսը վերջացաւ ժամը 12ին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

[illegible] Ազգային Կեդր. [illegible]

ԹԱՂ. ԽՈՐՀ. Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂ. ՍԱՄԱԹԻՈՅ

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան որոշման համեմատ, Թաղիս ազգայնոց վերաբերեալ ազգային կեդր. տրոց բաշխումն ըստ տրամադրութեան վերջին կանոնագրի՝ կատարուած և ցուցակն պատրաստ դրուած է ի Խորհրդարան Թաղիս։

Թաղ. Խորհուրդս ներկայ պաշտօնական ծանուցմամբ կը հրաւիրէ զԹաղեցիս, որ ըստ չորրորդ յօդուածի նոյն կանոնագրի, Թուականէս սկսեալ մինչեւ 15 օր ամեն առաւօտ ներկայանան ի Խորհրդարան, և եթէ ունին դիտողութիւն, ներկայացնեն Խորհրդոյս։

Սոյն պայմանաժամէն վերջ ոև է դիտողութիւն անընդունելի լինելով՝ կատարուած բաշխումն ընդունուած պիտի համարուի։

19 մարտ, 1886,
Սամաթիա

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ

Ըստ հրահանգի Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան, Թաղիս ազգահամարի ցուցակը պատրաստուած է Թաղ. Խորհրդոյս կողմանէ և Ազգային ուղղակի Տրոց բաշխումը կատարուած։

Ուստի պատուարժան Թաղեցիներէն ոմանք որ դիտողութիւն ունին՝ կը հրաւիրուին Թաղիս խորհրդարանն, իրենց դիտողութիւնքն ընելու՝ Թուականէս մինչ 5 օր։

Սոյն պայմանաժամին լրանալէն յետոյ որ և իցէ դիտողութիւնք անլսելի են։

22 մարտ 1886
Իւսկիւտար,

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԹՕՓ-ԳԱՓՈՒԻ

Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշման համաձայն, Թաղիս ազգայնոց վերաբերեալ ազգային տրոց բաշխումն կատարուած եւ իւրաքանչիւր Թաղեցւոյ կեդրոնական տուրքը մասնաւոր ցուցակի մը վրայ նշանակուած է։

Սոյն ցուցակը Թաղ. Խորհրդարանս ի տես դրած լինելով, Խորհուրդս ներկայ պաշտօնագրով կը հրաւիրէ զհամայն Թաղեցիս, որ տրոց Կանոնագրի Զ. յօդուածի տրամադրութեան համաձայն, Թուականէս մինչ տասն և հինգ օր ներկայանան ի Խորհրդարան, և եթէ ունին դիտողութիւն, ներկայեն զայն Խորհրդոյս, զի որոշեալ պայմանաժամէն յետոյ որ և է դիտողութիւն անլսելի դատուելով՝ իւրաքանչիւր Թաղեցւոյ համար սահմանեալ տուրքն ընդունուած պիտի նկատուի։

20 մարտ 1886, Թօփ-Գափու։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՊԱԼԱՏՈՒ

Ըստ հրահանգի Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան, Թաղիս ազգահամարի ցուցակը պատրաստուած, և ազգային ուղղակի տրոց բաշխումը կատարուած է Խորհրդոյս կողմէ։ Ուստի յարգոյ Թաղեցիներէն որոնք որ սոյն բաշխման վրայ դիտողութիւն ունին, Թուականէս մինչ 15 օր պայմանաժամաւ կը հրաւիրուին ի Թաղ. Խորհրդարան իրենց դիտողութիւնքն ընելու։ Որոշեալ պայմանաժամին լրանալէն յետոյ ոև է դիտողութիւնք անլսելի պիտի մնան։

1886 20 մարտ, Պալատ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մեծ Տէրութիւնք նպաստաւոր կերպիւ պատասխանած լինելով Բ. Դրան վերջին շրջաբերական ծանուցագրոյն որով Դեսպանախորհրդոյ գումարումն առաջարկած էր, պէտք եղած հրաւիրագիրք ուղղուած են և Դեսպանախորհուրդը կը գումարի այսօր, միջօրէէն երեք ժամ յետոյ, Թօփհանէի Քէօշքին մէջ։

Կայս. կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած են դարձեալ Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և Դատական նախարար Վսեմ. Սէրվէր փաշա։

Մեծ Տէրութիւնք պատուիրակ կարգած են իրենց դեսպաններն. անգլիական դեսպան Սըր Էտ. Թորնթընի պիտի աջակցի Նախորդ դեսպան Սըր Ուիլիէմ Հուայթ, իբր օգնական պատուիրակ։

Հաւաստի կ'ըսէ թէ Դեսպանախորհրդոյ այս առաջին նիստին մէջ վերջնական որոշում մը պիտի տրուի Արեւ. Ռումէլիի նկատմամբ և պէտք եղած գրերը պիտի ստորագրուին պատուիրակաց կողմէ։

Դեսպանախորհրդոյն պիտի նախագահէ Վսեմ. Սայիտ փաշա։

Քարտուղարի պաշտօնը պիտի կատարէ Արտաքին գործոց Նախարարութեան Թղթակցութեանց դիւանի տնօրէն Նաւում էֆէնտի, որոյ պիտի աշխատակցին յիշեալ պաշտօնատան քարտուղարներէն Մէհմէտ և Եուսուֆ պէյերն։

Կ'իմանանք թէ Դեսպանախորհուրդը պիտի զբաղի միանգամայն Արեւ. Ռումէլիի մաքսատանց ծանուցեալ խնդրոյն որոյ նկատառման համար կայսերական Իրատէ ելաւ երէկ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆՔ

Ուրֆայի կառավարիչ Զիա պէյ նոյն պաշտօնով Թէքէ փոխադրեցաւ և նմա յաջորդեց Թէքէի կառավարիչ Թէրխան պէյ։

Միւշիրութեան աստիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան հեծելազօրաց ճիւղի տնօրէն Մահմուտ փաշայի։

Պալայի աստիճան տրուեցաւ Հանգուցեալ Շէրիֆ Ալի փաշայի որդի Հիւսէյին փաշայի և Իսլայի առաջին աստիճան նորա եղբօր Շէրիֆ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Միլքիէ Վարժարանի տնօրէն Ապտիւլրահման էֆէնտիի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Բերայի Ոստիկանապետի օգնական Պօնէն էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ֆրանսայի Ոստիկանութեան վերատեսչին։

Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ՝ Տիկին Բիւլմանի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ աւստրիացի Պ. Բաալ Մարօվիչի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ աւստրիացի Պ. Վէնէպլերի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Փարիզու ոստիկանապետին։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ մայրաքաղաքիս ֆրանսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Դաֆարէլի զընդապետին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ժարօզէնաքիի։

ԴԱԴԱՐՈՒՄՆ «ՍԹԱՄՊՈՒԼ»Ի

Սթամպուլ լրագիրն առժամեայ դադարման դատապարտեցաւ Տպագրական Տեսչութեան հետեւեալ հրամանագրով.

«Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ Սթամպուլ լրագիրը պաշտօնապէս արգիլուած յօդուածներ հրատարակած եւ պաշտօնական հրամանաց անսաստելէ ալ չչատանալով, կայս. կառավարութեան հակառակ ընթացք մը բռնած է, կը ծանուցանէ թէ բարձրագոյն հրամանաւ դադարման դատապարտուած է այս օրէ սկսեալ։»

23 մարտ 1886

ՕՍՄ. ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ

Բարձ. Մեծ-Եպարքոսը շրջաբերական մ'ուղղելով գաւառաց կուսակալներուն, ծանուցած է թէ, ներկայ պարագայից բերմամբ զինուորական արտաքոյ կարգի ծախուց դիմադրելու համար, կայս. հրամանաւ նոր արժէթուղթեր շրջաբերութեան հանուած են տարեկան 6 % տոկոսով և 4 % գըլխավճարով, որ չորս անգամէն պիտի վճարուի. արժեթղթոյ ամբողջ վճարումը տասն հինգ տարուան և վեց ամսուան մէջ պիտի վերջանայ։

[illegible] կարոններն, ի լրանալ պայմանաժամին, իբրեւ դրամ պիտի ընդունուին բոլոր մաքսատանց և կառավարական սնտուկներու կողմէ։ Արժեթղթերը երեք կարգի բաժնուած են, 500, 1,000 և 2,000 ղրուշնոց։

Ի վերջոյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն հրաւէր կը կարդայ Թուրքիոյ բոլոր ժողովրդեան որ այդ արժեթուղթերէն գնելով, ապացուցանեն իրենց հաւատարմութիւնն առ կայս. կառավարութիւնն։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Շաբաթ աւուր թուով ծանուցինք թէ պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին Խան՝ առաջի գիշերը կայս. պալատը սեղանի հրաւիրուած էր։ Դեսպանին կ'ընկերանային խորհրդական Միրզա Ճէվատ Խան ինչպէս նաև Պէրլինի պարսկական դեսպան Րէֆիգ Րիզա Խան որ մայրաքաղաքս կը գտնուի։

Մոհսին Խան Պարսից Վեհ. Շահին կողմէ նուիրեալ հետեւեալ պատուանշանները յանձնեց.

Աֆթապ պատուանշանն՝ Բարձր. Մայր Թագուհւոյն եւ Վեհ. Սուլթանի առաջին Տիկնոջ։

Արեւու և Առիւծի պատուանշանն՝ կայսերազուն իշխանաց՝ Բարձր. Սէլիմ, Շեվքէթ եւ Թէվֆիք էֆէնտիներուն։

Վսեմ. դեսպանն այս առթիւ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

ՄՈՆԹՕԼՕՆ ԿՈՄՍ

Այս առաւօտ Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Մոնթօլօն Կոմսն։

ՀՐԴԵՀ Ի ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Մայրաքաղաքս հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Դամասկոսի մէջ մեծ հրդեհ մը պատահելով, բազում վնաս պատճառեր է. հրկիզեալ շէնքերու մէջ է նաև տեղւոյն անգլիական հիւպատոսարանը։

Կը յիշուի թէ Ցունաց նախկին Պատրիարք Տ. Յովակիմ Դ. կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրած էր ուխտագնացութիւն մ'ընելու համար ի Ս. Տեղիս։

Արդ, խնդրուած արտօնութիւնը շնորհուած լինելով, Տ. Յովակիմ Դ. յառաջիկայ հինգշաբթի կը մեկնի մայրաքաղաքէս յԵրուսաղէմ ուստից վերադարձին Սելանիկ և Այնորոզի վանքն պիտի այցելէ։

Կորչաքոֆ Իշխանի դստեր Սթուրձա իշխանուհւոյն ամուսնալուծութեան ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ, Մոնիթէօր կ'ըսէ թէ Ցունաց Ամեն. Պատրիարքը պաշտօնանկ ըրեր է Փէնէրի եկեղեցւոյ քահանայներէն մին, յանիրաւի ամբաստանելով զայն թէ հրատարակութեան յանձնած էր Սինոդի կողմէ տրըուած վճռագիրն որ ամուսնալուծութիւնը կ'արտօնէր և որոյ թարգմանութիւնն հրատարակեցինք արդէն անգլօֆրանսական թերթէն առնլով։

Մոնիթէօր կը յայտարարէ թէ իւր խմբագրութիւն բնաւ յարաբերութիւն ունեցած չէ պաշտօնանկ եղող քահանային հետ զոր և ոչ իսկ կը ճանչնայ և թէ յիշեալ պաշտօնագիրը Փէնէրի Պատրիարքարանի շրջանակներէն դուրս աղբիւրէ մը քաղած է։ Եւ ի վերջոյ յոյս կը յայտնէ թէ իւր այս անկեղծ խոստովանութեան վրայ, Յովակիմ Դ. Պատրիարքը պիտի հաճի դարձեալ ի պաշտօն կոչել յանիրաւի ամբաստանեալ քահանայն։

Փարիզի օսմանեան դեսպանատան խորհրդական Միսաք էֆէնտի այս առաւօտ Վառնայի շոգենաւով մայրաքաղաքս կը հասնի, ուր ժամանակ մը արձակուրդով իւր ընտանեաց քով մնալէ յետոյ, պիտի վերադառնայ իւր պաշտօնատեղին։

Շէրէֆիէ շոգենաւն և աւստրիական շոգենաւ մը երէկ բաւական ռազմամթերք և զինուորական պիտոյք փոխադրեցին ի Սելանիկ։

Յայտնի է թէ մայրաքաղաքիս իտալական արքի դեսպան Պառոն Կալվանիա առժամեայ կերպիւ պաշտօնէ կոչուած է։ Իտալական Էսփերիօ լրագիրը կ'իմանայ թէ Բորժի կոմսի յաջորդին վերջնական ընտրութիւնն արտաքին գործոց նախարարին կողմէ պիտի առաջարկուի Ումպերթօ թագաւորին, օսմանեան դեսպան Ֆոթիատէս փաշայի ի Հռոմ ժամանումէն յետոյ։

Դամասկոսի ֆրանսական փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Սավուա։

Բերայի Թաղապետութեան Նախագահ Պլաք պէյ մտադիր է եղեր փոքր պարտէզ մը շինել տալ Թիւնէլի հրապարակին վրայ, Տէրքօզեան ջրի աւազանին շուրջը, գալարագեղ մարգագետիններով և գոյնզգոյն ծաղիկներով զարդարուած։ Այս կերպով թոյլ չ'պիտի տրուի որ բեռնաբարձ կենդանիք գան իրենց ծարաւն անցունել այդ աւազանէն որ շրջապատուած է այժմ աղտեղութեամբք ու ցեխով։

Սոֆիայէն մարտ 17/29 թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն առ Օրէնի. [illegible]։

Աւելորդ չէ ծանուցանել ձեզ թէ Պուլկարիոյ պաշտօնական ակմբոց մէջ ինչ կարծիք կը տիրէ Արեւելեան Ռումէլիի մաքսային խնդրոյն վրայ։

Պ. Քարավէլոֆ այն կարծիքէն է թէ զուտ ներքին խնդիր մ'է այս, որ Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ միայն կը վերաբերի, և Ֆրանսա ու Եւրոպա միջամտելու իրաւունք չունին։ Բաց յաստի, նախարարապետը կ'առարկէ թէ Բ. Դրան հետ կնքեալ պայմանագիրը լռելեայն կ'ընդունի այդ մաքսային շղթայի հաստատումն, և թէ անոր ջնջմամբ պուլկար իշխանապետութիւնը պիտի զրկուի իրական մեծագոյն առաւելութենէն զոր կը վայելէ արդի կացութեան շնորհիւ։ Մեր ստացած տեղեկութեանց նայելով, Իշխանին կառավարութիւնը չպիտի հաւանի բնաւ մաքսային շղթային ջնջման։ Արդէն, համոզուած է թէ Ֆրանսայի դիտողութիւնք «պաշտօնական» վիճակի մէջ պիտի մնան միշտ։

—Պ. Քարավէլոֆի կէս-պաշտօնական թերթը՝ Նէզավիզիմօսթ՝ կը յայտարարէ թէ բոլորովին անհիմն են այն զրոյցներ, իբր թէ ռուս զօրավար մը ի մօտոյ Սօֆիա պիտի գայ իբր պատերազմական Նախարար, ինչպէս նաև ազատական նախարարութեան հրաժարման վերաբերեալ լուրերն։ Նէզավիզիմօսթ կը յարէ թէ բոլոր այս լուրեր հրապարակ կը հանուին Պ. Ցրականի Զանքոֆի և արբանեկաց կողմէ որք «հայրենեաց մատնիչներ» են։

—Նախարարապետ Պ. Քարավէլոֆ նամակ մ'ուղղելով առ Պ. Պրաժիանօ շնորհակալութիւն յայտնած է առ ռումանական կառավարութիւնն և ժողովուրդն այն բարեկամական զգացմանց համար զորս վերջին պատերազմին ժամանակ յայտնած են Պուլկարիոյ նըկատմամբ։

—Բէլճիքայի զօրագունդն որ աստ կը գտնուէր, մեկնեցաւ։ Նոյնպէս Ռուսճուգի զօրագունդն։ Վառնայի զօրագունդն ալ մեկնած է Ռուսճուգէն իւր տեղը վերադառնալու համար։ Երկաթուղեաց ընկերութիւնն ի սկզբան 50,000 ֆրանք պահանջեց այդ զօրաց փոխադրութեան համար, սակայն ի վերջոյ հաւանեցաւ ձրիաբար կատարել զայն, իբր կամաւոր նուէր պատերազմին։

—Պ. Քարավէլոֆի արբանեակները կերպ կերպ տանջանքներ կը հնարեն կառավարութեան աշխարհավարութեան հակառակորդաց դէմ. օրինակի համար, Փրաժ Բօրօֆ անուն նախկին պաշտօնատար մը, որ վերջերս մաքսատրոց հաւաքչութիւն կ'ընէր Պուլկարիոյ մէկ գաւառին մէջ, ամբաստանուած լինելով թէ կը հակառակի կառավարական արդի դրութեան, գիշեր մը պաշարուեցաւ ոստիկաններէն որք տունը կոխելով, անխնայ քանակոծեցին զինքը։ Ասով ալ չգոհանալով, գըրասեղանին վրայ գտնուած թուղթերն յափշտակեր և աչքը խօթելով «Թըշուառական արարած, գողեր են, որ Ռուսիոյ ծախուած ես, աչքերուդ կեր բուլղներըը»։

Գիւրգ-Բիլիսէէն կը գրեն թէ Արեւ. Ռումէլիի մաքսային իշխանութիւնք յիշեալ քաղաքէն բերուած գինիներու մէն մի օխայէն ոսկի դրամ 2 ղրշ. մաքսատուրք կառնուն։ Այս կամայական տրոց գանձման պատճառաւ, Գիւրգ-Բիլիսէի և Արեւ. Ռումէլիի միջեւ գինւոյ վաճառականութիւնը բոլորովին դադրեր է։

Այս պատճառաւ Թիւսսուլ վաճառականք բողոքագիր մը մատուցած են տեղական իշխանութեան որ Ադրիանուպոլսոյ կուսակալին միջոցաւ Կ. Պոլիս ղրկած է զայն։

ԼԱ ՄԱՆՀԱՅՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ
Ընդհ. Գործակալութիւն Պոլսոյ
Տ. Լըդէ եւ Վիքթոր որդի

Կ'ապահովագրեն ամեն կերպ եւ ծրարներ որք կը պարունակեն դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, դրամատոմս, գոհարք եւլ, յանձնուած ամեն տեղ մի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։ [illegible] Մանհայմ [illegible] 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրեն շոգենաւով, կառախմբով, և մեծ ու փոքր երկաթուղիին ընդ առագաստանաւերով փոխադրեալ ապրանքներ։

Գիներն և պայմաններն յոյժ չափաւոր

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Պ. Պ. ԼԸԴԷ ԵՒ ՎԻՔԹՕՐ ՈՐԴԻ

Պոլսոյ ընդհանուր գործակատարք «Մանհայմ» Ապահովագրական ընկերութեան։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հասոյթ

1886 Մարտ. 1էն ցՅ1 Մարտ (Ն. Տ.)

	Օրական	Ամսական
Պէշիկթաշի գիծ	4,519.53	140,105.50
Պալատ գիծ	4,059 39	125,841.—
Շիշլի գիծ	4,506.34	139,696.50

Տնօրէն
Ա. ԹՐԻԻԼԷ

1886 Մարտ 31
Կ. Պոլիս

ԻՒՆԻՕՆ

Տր. Հ. Ֆիլիպմիւլլերի խմբագրութեամբ Պէրլինի մէջ հրատարակեալ սոյն անկախ թերթն ամեն ամիս կը տպուի գերմաներէն, անգլիերէն, ֆրանսերէն, սպաներէն, իտալերէն և ռուսերէն լեզուներով։ Օտար երկրաց համար բաժանորդագրութեան գինն է 7.50 ֆրանք կամ 45 ղրշ, առանց թղթատարութեան ծախքի։—Այս լրագիրն ամենէն աւելի շահաւէտ է առեւտրական ծանուցմանց համար։ Ծանուցման գինն է տողը երեք ղրշ հինգ սիանտիմ էջին մէջ։ Բաժանորդագրութիւնք և ծանուցմունք կ'ընդունին [illegible], Ղալաթիա Գարաքէօյ, Տէյիրմէն խան։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բեդրպուրկ, 2 ապրիլ

Զարն երէկ մեկնեցաւ ի Լիվատիա, ուր Պ. տը Կիրս պիտի երթայ գտնել զայն յառաջիկայ կիրակի։

Լոնտոն, 3 ապրիլ

Լոնտոնի Լորտ-Քաղաքապետին նախագահութեամբ միթինկ մը բողոքեց Պ. Կլատսթոնի իռլանտական ծրագրոյ դէմ որոյ նպատակն է Խորհրդարան մը հաստատել ի Տըպլին։

Փարիզ, 3 ապրիլ

Երեսփոխանաց ժողովն երկուշաբթի օր պիտի վիճաբանէ մեծ փոխառութեան ծրագրին վրայ։

Հանոյ, 2 ապրիլ

Ֆրանսական զօրքերը մարտ 29 ին գրաւեցին զԼաօ-Հայ, առանց ընդդիմութեան հանդիպելու։

Լոնտոն, 3 ապրիլ

Ապրիլ 7 ին չորս ծովամարտիկք պիտի զրկուին՝ զօրացնելու համար Միջերկրականի անգլիական նաւատորմը։

Պէլկրատ, 3 ապրիլ

Պ. Ռիստիչ յայտարարած լինելով թէ անհնար էր ազատական նախարարութեան մը կազմութիւնը, Միլան թագաւորը վերստին յիշխանութիւն կոչեց զՊ. Կարաշանին։

[illegible]

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

			Գահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.			15 16
Զօրային գոցուելէն վերջ	»	»	15 19
Ներսի մէջ	»	»	15 27
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	»	15 27
Բարձրագոյն գին	»	»	15 28
Նուազագոյն »		»	15 27
Կէս օրին		»	15 28
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սէրի Գ. կ.		23 20
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ.	»	15 05
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ.		15 27

Ունիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	75 35
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. կ.	76
Կէս օրին	76 05

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Տօմպէթէ ժէնէրալ	Գ.	կ.	Անգլ. Լր.		3 16
Քրէտի ժէնէրալ	»	»	Օսմ.	»	5 30
Գանք տը Գօնս	»	»	»	»	4 20
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	»	»	3 15
Թրամուէյ	»	»	»	»	282 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի			Ֆր.		36
Օպլիկասիոն տը Բրեօրիթէ			»		—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի			»		53

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 25
Ռօլ իմպէրիալ	»	90 20
Քրիմինց	»	51 20
Ռուբլի թղթադրամ	»	9 05
» արծաթ	»	89
Ֆիօրին	»	8 30
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 02
Վեցնոց	»	102 30
Հինգնոց	»	102 10
Մէթալիք	»	98 20
Թասֆիէ	»	15 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 3 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ				100 3/8
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	13 15/16
»	»	»	գոցուեցաւ	13 13/16
»	»	»	Ա.	23 1/4
»	»	»	Բ.	14 5/8
»	»	»	Գ.	13 3/4
Օթօման 1871				70 1/2
Փոխառութիւն 1877				83 1/2
Պանք Օթօման				10 3/8
Դոմէնական փոխառ. 1873				97 5/8
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)				68
» առանձն. (Բրիվիլէժիէ)				92 3/4
Տայրա Սանիէ				70
Ռօմանիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)				92 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				— —

Վիէննա, 3 Ապրիլ, ժամ 1 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 10
Օսմանեան երկաթուղի	18

(*) Էջմիածնէ գրուած մասնաւոր նամակի մը նայելով, նոր Կաթողիկոսին և կառավարութեան միջեւ փոխանակուած թղթակցութեանց առթիւ, կառավարութիւնն բացատրութիւն այս 8րդ յօդուածի յայտարարեր է թէ երկդասարանեան նախակրթութիւնը լոկ երկու տարւոյ ուսում չի նկատեր։ Թէ մէն մի դասարան կրնայ երկու կամ աւելի ստորաբաժանումներ ունենալ իրենց յատուկ ուսմանց շրջանով, և թէ նոյնպէս նախակրթարանի ամբողջ ընթացքը կրնայ 4—5 տարի լինել։ — Այս բացատրութեամբ, նախակրթութիւնն ամբողջովին մնաց առաջնոյն հայ-եկեղեցական իրաւասութեան ներքեւ պահուած կը համարուի սոյն 8րդ յօդուածի։ Ծ. Խմբ.

Բարիզ, 3 Ապրիլ, ժամ 3 վայր. 45 երկվ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 87 1/2
» » 3 %	80 40
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	13 92 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 02 1/2
» » Սէրի Բ.	14 75
» » Գ.	13 80
Օսմանեան երկաթուղի	35 25
» Բէժիի բաժնեթուղթք	— —
Վանք Օթօման	513 75
Գրէտի Լիօնէ (գըն. կտրած)	520
» Ֆօնսիէ	1340
Բաժնետում Լիօնի	1216 25
Սուէզի ջրանցք	2092 50
Ռուսական 5 % 1877ի	100 3/8
Իտալական Ռանթ	96 75
Եգիպտական միացեալ	342 50
Սպանիական (արտաքին)	57 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	346 25
5% Հելլենական	255
Չեք Լոնտրայի վ.-գ	25 15

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 3 Ապրիլ, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 90
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սէրի Դ	14 10
Եգիպտական	343 75

ԳԵՐ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ ՎԱՀՐԱՄ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ի յանձնէր առօղ օրագրութեանց Սինօդի

Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի իւր ծանուցեալ գործի համար անցեալ Նոյեմբերի 14ին յանուն Վեհափառ Կաթուղիկոսի յայտարարութեամբ խնդրել էր մի վախճանական ելք: Վեհափառ Կաթուղիկոսը այս յայտարարութիւնը Նոյեմ. 23ին թ. 158 յանձնեց Սինօդին մակագրելով «Յանձնեմք ի չուտափոյթ և ի վախճանական տնօրէնութիւն Սինօդին Սրբոյ Էջմիածնի»:

Սինօդը ի պատասխանի մակագրութեան Վեհափառ Կաթուղիկոսի ի 13ն անցեալ Դեկտեմբերի յայտարարութեամբ առ Վեհափառ Կաթուղիկոսն յայտնում է գործի հանգամանքը եւ խնդրում է Նորին Վեհափառութեան տնօրէնութիւնը, մանրամասնելով Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսի գործը ըստ այսմ:

Հանգուցեալ ի Տէր Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսի մահից յետոյ Սինօդի անդամք Վեհարանի կայքը և հանգուցեալ Հայրապետի գոյքը ըստ օրինաց ցուցակագրելիս՝ շատ սակաւ բան են գտնում քան որ ակնկալում էին, նա մանաւանդ ի նկատի ունելով հանգուցեալ Հայրապետի խօսքը թէ, ինքն իւր հաստատած ճեմարանը ապահովել է նիւթական կողմից. ուստի և Սինօդը 1882 թ. Դեկտմ. 20ին և 23ին կայացրած օրագրութեամբ մի մասնաժողով է կարգում Սինօդի անդամ Գեր. Երեմիա եպիսկոպոսի նախագահութեամբ խուզարկելու գողօնքը՝ կասկածելով Գեր. Վահրամ եպիսկ. Մանկունու վրայ, որ հանգուցեալ Հայրապետի քարտուղարն էր, Պ. Ստեփան Դեմիրճեանի, որ Վեհարանի տնտեսական մասն էր կառավարում և այլ ծառայից վերայ: Սինօդը ըստ օրինաց և եկեղեցական կանոնաց անվաւեր է համարում Վեհարանի իրեղէնքը վիճակագրելիս երեւցած «կտակաձեւ» վերնագրով թուղթը՝ որով որպէս հանգուցեալ կաթուղիկոսը յայտնում էր թէ, ոչինչ գոյք և կայք չունի:

Յանձնաժողովը չէ կարողացել ակընկալած արդիւնքը յառաջ բերել, որովհետեւ հարկաւոր տեղեկութիւնները արքունի պաշտօնատները (փոստային վարչութիւն և ոստիկանութիւն) չեն տուել՝ պատճառելով թէ ըստ օրինաց՝ միայն դատաստանական քննիչը կարող է ստանալ տեղեկութիւններ: Իսկ Սինօդի անդամք մինչ կամենում էին խուզարկել Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսի սենեակը, նա ինքնին իւր մօտ եղած թէ գոյքերը և թէ արժէթղթերը ցուցակով յանձնում է, որոնք դըրվում են Գանձարանը մինչեւ գործի վախճանը:

Կ. Պօլսոյ Պատրիարքը 1883 թ. Յունվարի 18ին գրութեամբ՝ այս մասին տեղեկութիւն է խնդրում Սինօդից, իսկ Սինօդը խոստանում է պատասխանել՝ երբ կը յաջողի հետեւանքի հասնել: Առ միջնորդութիւն Ամեն. Յարութիւն Պատրիարքի յանուն Սինօդի գրութեամբ ի 25 Յուլիսի 1885 ամի, որով Նորին Սրբազնութիւնը խնդրում էր թոյլ տալ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսին վերադառնալ հայրենիք կազդուրուելու, Սինօդը անցեալ Հոկտմ. 10ին գըրութեամբ յայտնում է Նորին Ամենապատուութեան թէ, որովհետեւ Վեհափառ Կաթուղիկոսի գալուստը մօտ է, Սինօդը Նորին Վեհափառութեան Ամենապետութեամբ լուծումն կը տայ գործին:

Վեհափառ Կաթուղիկոսը կոնդակով ի 20ն Դեկտեմբերի 1885 ամի համար 234, ի նկատի ունելով որ հանգուցեալ Կաթուղիկոսի յափշտակուած գոյքը խուզարկելու և գտնելու համար կարգուած Յանձնաժողովը իւրովի ցարդ ոչինչ չէ կարողացել անել, իսկ քաղաքական իշխանութեան ձեռքով տեղեկութիւններ քաղելը եւ գործ վարելը թերեւս անախորժութիւններ յառաջ բերէ, պատուիրում է Սինօդին յանձնել Վահրամ եպիսկոպոսին նորանից առած արժէթղթերը, եթէ արժէթղթոց հանգուցեալ Կաթուղիկոսին պատկանելու փաստ կամ ապացուցութիւն չունի. ուստի և Նորին Վեհափառութիւնը եզրակացնում է պատուիրելով. «Վասն որոյ առաջադրեմք Սինօդիդ Սրբոյ Էջմիածնի վերադարձուցանել նմա (Վահրամ եպիսկոպոսի) օրինաւոր ցուցակաւ զյիշեալ արժէթուղթս, զստացուածս և զգոյս եղեալս ի պահեստի ի գանձարանի դուրին. իսկ զյանցաւորն և զմեղսակիցսն ի գործս յափշտակութեան գոյից եւ ստացուածոց հանգուցեալ Հայրապետին յանձնելով ի դատ ծածկագիտին Աստուծոյ, զՎահրամ եպիսկոպոսն արձակել ի հայրենիս իւր, և այսու աւարտ տալ անախորժ գործոյս, զոր ընդ սմին վերադարձուցանեմք ի Դոյն:» Ըստ այսմ և Սինօդը Օրագրութեամբ ի 27ն անցեալ Դեկտեմբերի վերջ է տալիս գործին վերադարձնելով Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսին նորա արժէթղթերը ու գոյքը, և տալիս է վկայական ու անցաթուղթ Տաճկաստան գնալու համար: Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս, որովհետեւ եպիսկոպոսական թագ շինել տալու անունով քահանայացուներից 1300 րուբլի դրամ էր ստացել, բայց ո՛չ դրամը և ո՛չ թագերը յանձնել էր ում հարկն է, Վեհ. կաթուղիկոսը ի նկատի ունելով այս մասին Սինօդի յայտարարութիւնը ըստ օրագրութեան 18ն Դեկտմ. անցելոյ, հաճեցաւ կոնդակով ի 23ն նոյն Դեկտեմբերի առաջադրել Սինօդին ըստ այսմ. «Առաջադրեմք՝ ստուգիւ տեղեկանալ, զի թէ զվերոյգրեալ գումարն ցայսօր ժամանակի չիցէ առաքեալ յիշեալ եպիսկոպոսն առ թագաշէն Կ. Պօլսեցի Յուստիանէ կոյսն ի Տփխիս՝ յայնժամ ստանալ կանխաւ զգումարն զայն յարժէթղթոց նոյն եպիսկոպոսի՝ զորս Սինօդդ յանձնել ունի նմա ըստ զօրութեան առաջադրութեան մերոյ ի 20 Դեկտմ. ընդ համարաւ 234:»

Առ պահանջ Սինօդի՝ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսը յայտարարութեամբ ի 26ն Դեկտեմ. անցելոյ վերջին պարբերութեամբ գրում է. «Արդ պարտաւոր եմ հնազանդել բարեհաճ տնօրէնութեան և հրամանի Վեհ. Կաթուղիկոսի ազգիս, միանգամայն տալ շարունակել զշինութիւն թագից կամ վերադարձուցանել ի Գանձարան Մայր Աթոռոյ զդըրամսն՝ յորժամ ներեսցեն միջոցք իմ»:

Սինօդը ըստ կոնդակի վեհ. Կաթուղիկոսի Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսի գոյքը վիճակաւ յանձնելիս՝ ի տեղի յիշեալ դրամոց՝ վեր է առնում 8 հատ հինգ հարիւրական փռանգնոց վիճակաւոր պարտատոմս (օբլիգացիա) 1875 թուականի՝ Փարիզու 4 % փոխառութեան: Իսկ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսը ստորագրութեամբ իւր գոյից ցուցակի տակը պարտաւորվում է որ, եթէ յընթացս մի տարւոյ դրամը չյանձնէ Սինօդին, Սինօդը իրաւունք ունի գրաւել յիշեալ արժէթղթերը: Ուստի և Սինօդը ի 17ն Յունվարի տարւոյս օրագրութեամբ կարգադրում է յիշեալ արժէթղթերը դնել Գանձարան և եթէ յընթացս տարւոյն Վահրամ եպիսկոպոսը չի յանձնիլ Սինօդին թագերի փողը՝ Սինօդը կը գրաւէ արժէթղթերը: Եւ այսպէս վերջ է ստանում Գեր. Վահրամ եպիսկոպոսի գործը:

(ԱՐԱՐԱՏ)

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻՑ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ Վարչական Խորհրդոյ առ տասնևհինգերորդ Ընդհանուր Ժողով Բաժնետէրաց, գումարեալ 1886 Մարտ 19/31 ին ընդ նախագահութեամբ Պ. Ժ. Գալանդրյէ.

ՏԵԱՐՔ,

Մեր Ընկերութեան Հիմնական Կանոնագրին 33րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պատիւ ունինք այսօր ի սովորական Ընդհանուր Ժողով գումարել զձեզ, համար տալու ձեզ Ընկերութեան գործառնութեանց վրայ՝ 1885 դեկտեմբեր 31ին փակուած տարեշրջանի միջոցին, և ձեր խորհրդակցութեանց ներկայելու Ժողովոյս օրակարգն անցուած խնդիրները:

Շահ ու Վնասի հաշւոյն մէջ մեր հին գիծերուն խառն հասոյթք են 3,638,401·75 ղրշ խառն դրամով՝ այսինքն 35,322.87·50 օսմ. ոսկի ընդդէմ 3,617,022 ղրշի՝ խառն դրամով՝ 1884ի տարեշրջանի միջոցին, որ է ըսել 21,379·75 ղրշի յաւելեալ տարբերութիւն մը այս տարուան համար:

Ինչպէս կ'ըսէինք ձեզ անցեալ տարի, մեր Տնօրէնութեան ամեն հաշիւներն այս տարի ոսկեդրամով եղած են. այս պատճառաւ է որ ստիպուած ենք այս բաղդատութիւնն ընել խառն դրամոց վրայ:

Հետագայ բաղդատական ցուցակը ցոյց կուտայ ձեզ, խառն դրամով, այս գծերու իւրաքանչիւրին հասութից յաւելումը կամ նուազումը.

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿ ՉՈՐՍ ԳԾԵՐՈՒ ՀԱՍՈՒԹԻՑ

Գիծ	1884	1885	Տարբերութիւն	
			աւելի	պակաս
Պէշիքթաշ	1,957,501·50	1,918,748·25		38,753·25
Աք-Սէրայ	1,218,403·—	1,294,232·50	75,829·50	
Եէտի-Գուլէ	242,838·50	239,341·—		3,497·50
Թօփ-Գաբու	198,279·—	186,080·—		12,199·75
Ղրշ.	3,617,022·—	3,638,401·75	75,829·50	54,449·75

Այսինքն 21,379·75 ղրշ աւելի 1885 ի տարեշրջանին մէջ:

Ինչպէս կը տեսնէք, Էմին Էօնիւ-Աքսէրայի գիծն 75,829·50 ղրշ աւելի հասոյթ մը տուած է, այս գծին երթեւեկի վերակազմութեան համար մեր ձեռք առած տնօրինութեանց պատճառաւ՝ որոյ վրայ խօսած ենք ձեզ մեր վերջին տեղեկագրին մէջ: Պէշիքթաշի, Եէտի-Գուլէի և Թօփ-Գաբուի գըծերուն հասութից նուազումը պէտք է վերագրել արդի դրամական տագնապին:

Ղալաթիա-Բերա-Շիշլի գծին հասոյթն եղած է 2,012,223·50 ղրշ խառն դրամով կամ 19,429·48·50 օսմ. ոսկի, ընդդէմ 20.228·71·75 օսմ. ոսկւոյ 1884ի տարեշրջանին մէջ, այսինքն 779·23·25 օսմ. ոսկւոյ նուազում մը:

Ծախքերն, միասին առնլով բաժնեթղթոց տոկոսներն եւ գլխավճարները, եղած են 19,509·92·75 օսմ. ոսկի, որոց բաժանումը պիտի գտնէք այս տեղեկագրին կից թիւ 1 Տախտակին մէջ:

Հակառակ այն ամենազգի դժուարութեանց որոց կը բաղխինք այս գծին շահագործման մէջ, հակառակ Թիւնէլին մրցման եւ հակառակ ամրան եղանակին դժպատեհութեան, տակաւին կրցանք ձեռք բերել այս արդիւնքն՝ մեր ծախքերը զեղչելով: Այսու հանդերձ ձեր Վարչական Խորհուրդը կ'ուսումնասիրէ այն բարւոքումներն զորս կարելի է մուծանել այս գծին երթեւեկութեանց մէջ, հասոյթն աւելցնելու համար:

Այժմ պարտինք խօսիլ ձեզ նաեւ Էյուպի գծին վրայ՝ որոյ արտօնութիւնը մեզ տրուեցաւ Շիշլիի գծին արտօնութեան հետ միեւնոյն ժամանակ եւ որուն շինութեան համար պայմանաժամու երկարաձգում մը ստացած էինք:

Այս պայմանաժամ լրացաւ 1885 յունիսին, առանց մենք կարենալու շինութեանց ձեռնարկել, ի նկատ առնլով հրապարակաց դրամական վիճակը թէ՛ աստ եւ թէ՛ յԵւրոպա: Բաց աստի անհնար եղաւ մեզ ո եւ է կարգադրութեան յանգիլ՝ անշարժ կալուածոց գնման եւ հատանման խնդրոյն նկատմամբ, որ այնքան կարեւոր է այդ գծին համար. ուստի եւ նախամեծար համարեցինք կորսնցնել մեր աւանդ թողած երաշխաւորական գումարն քան զոհել Ընկերութեան ընդհանուր շահերը:

ՊԱՇՏՕՆԵԱՅՔ

Ընկերութեան պաշտօնէից թիւն, որ 1884 դեկտեմբեր 31 ին 206 հոգի էր, դարձեալ նոյն կը մնայ հետեւեալ կերպիւ բաշխուած.

Պաշտօնեայք				Ամսաթոշակ
Տնօրէնութիւն	20			Ոսկեդրամ 22,730·—
Օրթագիւղի գիծ	74	Ղրշ 24,918)	108 էն	» 24,478·75
Վագոններու		» 1,519)		
Պոլսոյ գիծեր	112	» 34,662)	108 էն	» 34,274·25
Վագոններու		» 2,354)		
	206			» 81,483·—
Շիշլիի գիծ	103	» 33,964)	108 էն	» 33,114·75
Վագոններու		» 1,800)		

1884 ին ամսաթոշակաց գումարն էր 90,182 ղրշ, այսինքն 8,699 ղրշ պակաս տարբերութիւն մը որ յառաջ կուգայ մեր մթերանոցաց մէջ օրականով աշխատող գործաւորաց եւ Տնօրէնութեան պաշտօնէից նուազումէն:

ՁԻԱՆ

1885 դեկտեմբեր 31 ին մեր մթերանոցաց մէջ գտնուող երիվարաց թիւն էր.

103	Պէշիքթաշի մթերանոցին մէջ
109	Աք-Սարայի » »
293	Երկու մթերանոցաց մէջ, եւ
203	Շիշլիի մթերանոցին մէջ
496	Երիվար ընդ ամենը:

1884 դեկտեմբեր 31 ին մեր ունեցած երիվարաց թիւն էր 295՝ Պէշիքթաշի եւ Աք-Սէրայի մթերանոցաց եւ 213՝ Շիշլիի մթերանոցին մէջ:

1885 ի տարեշրջանին մէջ մեր կորուստք եղած են՝

29 եր. մեռած եւ 7 եր. ծախուած հին գծերէն
5 եր. մեռած եւ 5 եր. ծախուած Շիշլիի գծէն

ընդ ամենը 34 երիվար մեռած և 12 երիվար ծախուած, որոց տեղ գնած ենք 34 նոր երիվարներ հին գծերուն համար: Այս երիվարք 121,371·25 ղրշի գին մը տուած են, որոյ 95,123·25 ղրշն Շահ ու Վնասի հաշւոյն պարտուց կողմն անցած է Մաշման Երիվարաց գլխոյն տակ, 19,673 ղրշն Շիշլիի Շահագործման հաշւոյն պարտուց կողմն, եւ 6,573 ղրշն վճարեալ ի հաշիւ Նիւթեղինաց պահպանման եւ Նորոգման դրամագլխոյն: Այս վերջին գումարը կը ներկայացնէ այն կորուստն զոր կրեցինք Շիշլիի մթերանոցին 5 երիվարաց վաճառմամբ, որ հարկ դատուեցաւ այդ գծին երթեւեկութեան մէջ մտցուած փոփոխութեան մը պատճառաւ:

1885ին մեր երիվարաց միջին թիւն էր 297, օրականաց թիւն 108,832 և այդ երիվարաց սննդեան ծախքն 540,910·50 ղրշ, այսինքն մէն մի ձիու համար միջին հաշուով օրական 4·27, մինչդեռ 1884ին օրականաց թիւն էր 111,604, որուն համար ծախսուած է 546,247·50 ղրշ, այսինքն միջին հաշուով օրական 4·89 ղրշ:

Ուրեմն ընդհանուր ծախուց վրայ կայ 5337 ղրշի նուազում մը և ուտեստի գնոյն վրայ 0·08 ղրշի յաւելում մը:

Ծախուց նուազումն յառաջ կուգայ 2772 օրականի պակասութենէ, մինչդեռ ուտեստի գնոց յաւելումն յառաջ կուգայ յարդի գնոյն բարձրացումէն:

Շիշլիի գծին վրայ 1884ին ծախսեցինք 419,079·25 ղրշ վասն երիվարաց սնուցման՝ 82,561 օրականի համար, այսինքն մէն մի ձիու համար օրը միջին հաշուով 5·07 ղրշ: 1885ին ծախսեցինք 408,277·25 ղրշ՝ 77,252 օրականի համար, այսինքն միջին հաշուով օրը 5·28 ղրշ: Ուրեմն 10,802 ղրշի նուազում մը կայ ընդհանուր ծախուց վրայ, որ յառաջ կուգայ 5,309 օրականի նուազումէն, և 0·21 ղրշի յաւելում մը ուտեստի գնոյն վրայ, որուն շարժառիթն է վերոյիշեալ պատճառը:

Շիշլիի գծին ուտեստի միջին գնոյն և միւս գծերուն միջին գնոյն միջեւ 0·31 ղրշի աւելի տարբերութիւնն յառաջ կուգայ նպարեղինաց փոխադրութեան ծախքերէն:

Հետագայ ցուցակները ցոյց կուտան 1884 և 1885 տարիներու մէջ նպարաց բաղդատական գիները:

ՆՊԱՐԱՑ ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՄԻՋԻՆ ԳԻՆԵՐԸ՝

	1884	1885	Տարբերութիւն	
			աւելի	պակաս
Գարի օխան	Ղրշ 0·780	Ղրշ 0·737		Ղրշ 0·043
Վարսակ »	» 0·724	» 0·600		» 0·124
Խոտ »	» 0·390	» 0·331		» 0·059
Թեփ »	» 0·463	» 0·402		» 0·061
Յարդ կէնդինարը	» 6·296	» 8·341	Ղրշ 2·045	

ՄԻՋԻՆ ՈՒՏԵՍՏՆ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԿԵՐՊԻՒ ԿԱԶՄՈՒԱԾ Է

	1884	1885	Տարբերութիւն	
			աւելի	պակաս
Գարի օխան	Ղրշ 3·375	Ղրշ 4·655	օխ. 1·180	
Վարսակ »	» 1·503	» 0·540		» 0·963
Խոտ »	» 0·212	» 0·200		» 0·012
Թեփ »	» 0·035	» 2·033		» 0·002
Յարդ »	» 5·917	» 5·968	» 0·051	

Այս տարի պիտի գնենք բաւական թուով երիվարներ՝ որովհետեւ պէտքն զգալի եղած է մեր գծերուն երթեւեկութեան մէջ մտցուած ինչ ինչ փոփոխութեանց պատճառաւ, միանգամայն եւ նոր երիվարներ գնելու համար անպէտ եղած քանի մը երիվարաց տեղ:

ԿԱՌՔ

Կառաց պահպանման և նորոգման համար այս տարի մեր ընդհանուր ծախքն եղած է 95 հազար 437 ղրշ. 1884ին ծախսած էինք 118,582 ղրշ, այսինքն այս տարւոյ համար 23,145 ղրշ պակաս տարբերութիւն մը: Այս ծախքը կը ներկայացնէ 15 կառաց մասնակի եւ ընդհանուր նորոգումն Պէշիքթաշի եւ Աք-Սարայի մթերանոցաց մէջ, ինչպէս եւ ընթացիկ նորոգումներն, նիւթեղինաց եւ պահեստի գործեաց գնումն:

Բաց աստի, Պէշիքթաշի արհեստանոցին մէջ ի նորոյ շինուած են 3 կառք վերնայարկով եւ արժած են 34,454·73 ղրշ եւ Աք-Սարայի արհեստանոցին մէջ երեք կառք առանց վերնայարկի՝ 23,758·25 ղրշ արժէքով. համագումար՝ 58,213 ղրշ: Այս վերջին գումարէն հանելով 1885 տարւոյ մէջ մաշումի համար % 40, այսինքն 23,285 ղրշ, կը մնայ 34.928 ղրշի գումար մը որ Նիւթեղինաց Ընկման հաշւոյն պարտուց կողմն անցուած է՝ 1883էն ի վեր հաստատեալ օրինաց համաձայն ջնջուելու համար:

23,285 ղրշի գումարն այն 95,437 ղրշի համագումարին մէջն է որ կը տեսնուի Շահ ու Վնասի հաշւոյն մէջ, Կառաց պահպանման և Նորոգման գլխոյն ներքեւ:

Տարւոյն ընթացքին մէջ փոխուած են 38 անուի շրջանակներ, 18 զսպանակ, կառաց արագութիւնը նուազեցնող գործիքի 59 պտուտակ, 7 սահեցնող պտուտակ, 260 պայտ, 49 Բիմն, 11 տափ իւղ և 48 նոր բարձեր:

Մեր Ղալաթիա-Շիշլի գծին ընդհանուր ծախքերն եղած են 60,082·25 ղրշ, այսինքն օրական իւրաքանչիւր կառքի համար 7·65 ղրշ, ընդդէմ 53,217 ղրշի ծախսեալ 1884 տարւոյն մէջ, այսինքն 6,865·25 ղրշ աւելի 1885 տարւոյն համար:

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՑ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ

Ճանապարհաց նորոգման և պահպանման ծախուց գումարն 1885 ին եղած է 241,114 ղրշ, հետեւեալ կերպիւ. 214,886·75 ղրշ՝ ճանապարհաց բուն պահպանման համար, 12,146 ղրշ՝ երկու նոր կայանաց հաստատման համար Էմին-Էօնիւ-Աք-Սէրայի գծին վրայ և 13,981·25 ղրշ՝ ճանապարհաց մաքրութեան ծախուց համար: Հետեւաբար մէն մի հազարամեթրի համար եղած ծախքըն է 13,430·42 ղրշ:

1885 տարւոյ ընթացքին մէջ 117 ռայլ, 740 լոնկրին, 4932 պուլոն և ռոնտել, 2900 թամբեր և 2005 գամ փոխեցինք:

Շիշլիի գծին ճանապարհաց պահպանման և նորոգման ծախքն եղած է 36,193·75 ղրշ, այսինքն մէն մի հազարամեթրի համար 6,960 ղրշ:

ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄՆ

1885 տարւոյն մէջ մէն մի օր բանող կառաց թիւն է 40.73, այն է ամբողջ տարւոյն մէջ 14,866, տալով 3,638,401·75 ղրշ խառն դրամով, այսինքն 244·74 ղրշ օրական մէն մի կառքի համար: Փոխադրեալ ուղեւորաց թիւն է 3,709,639, այսինքն մէն մի կառքի համար օրական 249, որ կը համապատասխանէ մէն մի աւուր և ուղեւորի համար 0·980 ղրշ հասոյթի:

1884ին հասոյթն եղած էր 3,617,022 ղրշ խառն դրամով՝ 15,308 օրականներու կամ օրը 41·98 կառաց համար, և փոխադրուած ուղեւորաց թիւն էր 3,638,423, այսինքն մէն մի կառքի համար օրական 263·28 ղրշ և 237 ուղեւոր:

Ուստի 1885ին փոխադրուած ուղեւորաց թիւն աւելցած է 71,216:

Մէն մի ուղեւորի պտըտած տեղն է միջին հաշուով 3 քիլոմեթր և 177 մեթր, և մէն մի քիլոմեթրի համար հասոյթն 0,308 ղրշ ընդդէմ 0·315 ղրշի 1884 տարւոյն մէջ:

Մեր Ղալաթիա-Շիշլի գծին կառաց 1885ին փոխադրած ուղեւորած թիւն է 1,585,181, տալով 2,012,223·50 ղրշ արդիւնք մը խառն դրամով, այսինքն մէն մի ուղեւորի համար միջին հաշուով 1·269 ղրշ: Այդ գծին վրայ երթեւեկող կառաց թիւն է միջին հաշուով 21·53 և օրական միջին հասոյթն 5,512·94 ղրշ խառն դրամով, կամ 256·05 ղրշ մէն մի կառքի օրականի համար:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Համակերպելով, Տեարք, 1878 մարտ 11/23 ի ընդհանուր նստին մէջ տրուած որոշման, դարձեալ գնեցինք 140 բաժնեթուղթ ձեր Ընկերութենէն, 39,610 ղրշի գումարի մը համար որ տակաւին պատրաստ կը մնայ, ինչպէս կ'ըսէինք ձեզ վերջին տեղեկագրին մէջ:

Այսօր, ջնջուած եւ ո եւ է շահաբաժնի չմասնակցող բաժնեթղթոց թիւը կը հասնի 6375 ի:

1878 ի Ընդհանուր ժողովոյն տուած Գ. որոշման համաձայն, այս տարի նորէն իջեցուցինք մեր դրամագլուխն մինչեւ 549 բաժնեթուղթ, որք հաշուած են իրենց անուանական արժէքին 17 օսմ. ոսկւոյ և իրական արժէքին՝ 5 օսմ. ոսկւոյ վրայ:

Այս տարւոյ եւ անցեալ տարւոյ Ընդհանուր Հաշուակշռոց միջեւ եղած տարբերութիւններն ըստ բաւականին նշանակուած են տումարաց մէջ, ուստի եւ անօգուտ համարեցինք հրատարակել երկու հաշուեկշիռ:

Ուրեմն, Դրամագլուխ հաշիւն իջած է 933,300 ղրշի եւ Բաժնէ, ջնջուած դրամագլուխ հաշիւն՝ 658,800 ղրշի:

Ինչպէս կրնաք տեսնել, մեր դրամագլուխը կը ներկայացնէ այլ եւս 33,625 բաժնեթուղթ 17 ոսկւոյ անուանական եւ 5 ոսկւոյ իրական արժէքով:

549 բաժնեթղթոց գնման արժէքին եւ իրական բաժնեթղթոց 5 ոսկւոյ գնոյն միջեւ գտնուած տարբերութիւնն հանուած է Յարդարման ընդհանուր հաշուէն որ կը գտնուի դեկտեմբեր 31 ի Ընդհանուր հաշուեկշռոյն մէջ 16,314,613·11 ղրշի համար, փոխանակ 16,430,307·11 ղրշի 1884 տարւոյն մէջ:

Այս տեղեկագրին վերջը տպագրեալ ցուցակը պիտի համոզէ ձեզ, Տեարք, թէ մեծ զեղչում կատարած ենք մեր Գոյից Ցուցակին ամեն գլխոց մէջ, որով պիտի կարենանք ազատիլ մեր Նիւթեղինաց մէկ մեծ մասէն որ ցարդ կը գտնուի Էյուպի մթերանոցը:

Վաճառուած եւ մաշուած հաշիւն, որ 1884ին 122,869 ղրշի կը հասնէր, 1885ին 162,219 ղրշ է: Այս տարբերութիւն կը ներկայացնէ արժէքն վաճառեալ կամ մեռեալ երիվարաց որոց տեղը գրուած չէ: Ինչպէս կ'ըսէինք ձեզ անցեալ տարի, այդ գումարը պիտի մնայ իբր առժամեայ մասնաւոր պահեստի դրամ՝ գործածուելու համար թէ՛ երիվարաց եւ թէ՛ արժէթղթոց եւ պարտաթղթոց գնման. այս վերջին պարագային մէջ պիտի բարձուի Յարդարման հաշիւներէն:

Նիւթեղինաց Ընկման հաշիւը, որ Զանազան հաշուոց Ծախուց հաշւոյն մէջ անցած է, անցեալ տարի կը փակուէր ի ղրշ		237,259·50
1885 ին անոր վրայ աւելցուցինք այն գումարն որ կը մնար վեց կառաց շինութեան համար, որոյ վըրայ տեղեկութիւն տուած ենք ձեզ Կառաց գլխոյն մէջ	ղրշ 34,928	
Նոյն, 10 % գումարն բարձուած ի ջնջումն Անշարժ կալուածոց հաշւոյն, 15,512 ղրշի իջուցուած, այսինքն	» 1,723	» 36,651·—
Համագումար		» 273,910·50
Զեղչել այս գումարէ 1885 դեկտ. 31ին Շահ ու Վնասի հաշւոյն անցած գումարն		» 70,000·—
Մնացորդ		» 203,910·50
Շահ ու Վնասի հաշիւը կը փակուի զուտ շահով մ'որ է		1,018,272·50
Զեղչել 33,125 բաժնեթղթոց վրայ թիւ 25 կտրոնին վճարման գումարն . . .		828,125·—
Կը մնայ		» 190,147·50
Այս գումարէն զեղչելով հասարակ եւ կանոնական գումարները		35,717·30
Պատրաստ կը մնայ		» 154,430·20

զոր կ'առաջարկենք ձեզ Նիւթեղինաց պահպանման եւ Նորոգման դրամագլխոյն հաշւոյն պահանջից կողմն անցունել:

Յաւարտ բանից, ձեր Վարչական Խորհուրդը պատիւ ունի ձեր հաւանութեան ենթարկել հետեւեալ որոշումները:

Ա. ՈՐՈՇՈՒՄ

1885 տարեշրջանի հաշիւները վաւերացեալ են, թիւ 28 շահաբաժնի կտրոնները ջնջուած եւ 154,430·20 ղրշի շահն Նիւթեղինաց պահպանման եւ Նորոգման դրամագլխոյն կողմն անցուած է:

Բ. ՈՐՈՇՈՒՄ

Դրամագլխին նուազումը վաւերացեալ է եւ կրնայ տումարաց մէջ անցուիլ 1886 յունուար 1 էն սկսեալ:

Կը մնայ մեզ միայն, Տեարք, խնդրել ձեզնէ որ ձեռնարկէք Վարչական Խորհրդոյ երկու անդամոց ընտրութեան փոխանակ

Պ. Պ. Տ. ԲԱՍԲԱԼԼԻ ի
եւ ԺԱՆ ԱՆԱՍԴԱՍԻԱՏԷՍ ի

որք հիմնական կանոնագրին 18րդ եւ 21րդ յօդուածոց տրամադրութեանց համաձայն կը հրաժարին անդամակցութենէ:

(Տեղեկագրոյն կից Ընդհանուր Հաշուեկշիռ եւ Շահու Վնասի ցուցակը պիտի հրատարակենք վաղը):

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Կօզլանէլէր իչիւն իւչ եւիզ իքի սէնէսինէ մահսուպէն միւպայեասը մուգարրէր օլան պէշ պին սէքիզ եւիզ ճէտիտ ղանթար քեօմիւր քիրէճինին մարտըն եիրմի եէտինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն Շէհիր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր:

22 մարտ 302

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Եէտի կիրահ եէտի բարմագ արզինտէ ամէրիգան, թօբ օն պէշ պին, պէհէր լիպրասը տէօրթ ղուրուշ օթուզ պէշ բարա.

Տօգուզ կիրահ իւչ բարմագ արզինտէ ամէրիգան, թօբ օն պէշ պին, պէհէր լիպրասը պէշ ղուրուշ օն սէքիզ փարա.

Սէքիզ կիրահ արզինտէ ամէրիգան թօփ օն պին, պէհէր լիպրասը տէօրթ ղուրուշ օթուզ փարա.

Պիր սէնէտէ լիւզումի մըգտարը ալընմագ իւզրէ եէրլի իմալի գըզըլճըգ ազաճընտան սիյահ պօյալը վէ ճիլալը քէպիր տիւյմէ, պէհէր եւիզ ատէտի տէօրթ պուչուգ ղուրուշա:

Նիզամիյէ էլպիսէ ամպարընա չիւրիւթը մուգարրէր վէ իթիխազ օլունան նիւմունէլէրինէ թէվֆիգըն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնագասայա գօնուլան պալաթէ մուրագգամ տէօրթ գալէմ էշեա փիյաթը մուրագգամալէրի իլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ մարտը րումինին եիրմի ալթընճը չարշէնպիհ կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկինտէն իժա իթմէկէ թալիպ վէ եիրմի եէտինճի փէնճշէնպիհ կիւնի եւզտէ պէշ թէմինաթլարը պուլունանլարըն մազպաթը սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաւիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

20 մարտ 1886

3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ թաճնիյէ խարճինտէ միւթէրաքիմ օլուպ ֆիրուխթ օլունաճագ օլան պին տէօրթ եւիզ սէքսէն ճուվալ չէվրէնթինին պէհէր ճուվալը օթուզ վէ հուլուլ իտէճէք նիսան այընտա գատար թէրաքիմ իտէճէք օլան կավուզըն պէհէր չուվալը օն պէշ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարտը րումինին եիկիրմի պէշինճի սալը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իշթիրայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տաւիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

20 մարտ 1886

3—3

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը հիւմայունը վարիտաթը ումու-
միյէ խազինէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէ-
լէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւզզիքր
մահլուլաթըն մաայէտէն օլան 4 հաֆթա
միւտտէթը իլանընտան յիւնճիւ հաֆթա-
սը օլան իշպու 302 սէնէսի մարթը
17ինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն 1 հաֆ
թա զարֆընտա թալիպ օլանլարըն գըյ
մէթը մուխամմինէսինին էօչտէ պիրի միսա
վի թէքլիֆին աղչէսի իլէ պէրապէր խուրէ
մէզքիւրէյէ մուրաճաաթլարը լիւզու
կէլէճէկի յիւնճիւ թէֆա օլարագ իլան օլու-
նուր:

· 35 · 29 · 31 · 33 · 292000 · — Պէյօղ
լունտա Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ Թագ
սիմ ճատտէսինտէ Թէրզիէն 180 մէթր
արսատէ 14 օտա վէ 4 սոֆա վէ 2 ա
նըճ վէ Թահթընտա շէհրի 240 ղրշ. քիրա
2 պապ տիւքքեանը միւշթէմիլ վէ սէնէ
14000 ղրշ. քիրալը մուգատտէմա Սուլթա
Անճէտ խանը էվվէլը ճիլլ կէտիկեաթըն
տան բօնչնու վէ չէքէրլամէճի կէտիկի
էլէւմ 2 պապ մէնզիլ վէ թահթընտա վ
գը տիւքքեանըն պիւթիւնի:

· 113 · 21562 · — Քիւչիւք Լանկաստ
Քիւրքճի պաշը մահալլէսինտէ Քիւչիւք Լան
կա ճատտէսինտէ հարէմէյն կէտիկեաթըն
տան Թէրալէն 9020 մէթրօ արսատէ

ՖԷՆԻՔՍ

PHOENIX FIRE OFFICE

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐԸ Կ'ԱՆՑՆԻՆ 900,000 Անգլ. Ոսկի, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ, ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 1,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՎՆԱՍ ՎՃԱՐԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ցՅ1 Դեկտեմբեր 1885 14,000,000 Անգլ. Ոսկի

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ՖԷՆԻՔՍՔիւր տեսակին մէջ ունի Անգլիոյ ամենէն հարուստ և հանրածանօթ դրամատուները, այսու ընծայելով ամենակատարեալ ապահովութիւն իւր յաճախորդաց: Ապահովագրութիւն ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ անշարժ կալուածոց, կարասեաց և ապրանաց վրայ, ի Պոլիս և յարուարձանս, կատարեալք ձեռամբ սորագրելոյս որք լիակատար զօրութիւն ունին անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ կարգադրելու վնասներն և կորուստներն:

Թիւ 8 Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա

Գործակատարք ՔԼՈՆԱՐԻՏԻՍ ևւ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Բացարձակ ապահովութիւն վաւերացեալ ի տիեզերս, շնորհիւ ՀԷՅՈՒԱՐՏ ի կատարելագործեալ կրքնամներու որք ձեռքով կը գործածուին:

Գործածելու եղանակն. Շիշը կրակին վրայ նետեցէք այնպէս որ կոտրի. դուրս ելնող կազն անմիջապէս կը մարէ բոցերը:

Հարիւրաւոր հրդեհներ այսպէս մարած են շնորհիւ այս կրքնամներուն:

Յոյժ չահաւէտ պայմաններ ու չափաւոր գիներ:

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ի Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 8 և Զագմագճըլար Եօգուշու, Թիւ 35

...կուսարունինտէ 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գուլկիւնըյուլը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 6000 ղրշ. քիրալը 1 գըթ.ա պօլիթ.ան կէտիկկինին 8 հիսսէյէսինէն 1 հիսսէսի:

· 4 · 600 · —Գալաթ.ա Հաճի Խասա մահալլէսինտէ Սէնավի սօգաղընտա հաֆըզ կէլէնտրաղիմ էֆ. վագըֆընտան պէրմուճիպը ... 55 ղրշ. 1 գըթ.ա մէնզիլ արսասը:

· 12 · 14 · 16 · 49000 · —Պաղչէ գարուսունտա գուրպինտէ Չէլէպի օղլու Ալաէտտին մահալլէսինտէ Սուլթան Համիտը ճամիէսինտէ էվգաֆ կէտիկխաթընտան կէտիկլի արկէ Սուլթան Սէլիմ խան վագըֆընտան օլագ իւզրէ Թէրպիէն 102 մէթրօ արսատէ մէյանի պիրպիրինէ մուլթասըգ քեարկիր 3 ...թ.ադ թէքթէքին վէ ֆէվգլէրինտէ 7 ատէտ ...ուհրտայը միւշթէմիլ սէնէվի 12300 ղրշ. քիրալը ...հանէքեաքինլը մէզբուրլէրին միւլք մա կէտիկ ...հիսսէլէրի:

· 20 · 22 · 24 · —42666 · —Պաղչէ գարուսունտա Չէլէպի օղլու Ալաէտտին մահալլէսինտէ Սուլթան Համիտի ճամիէսինտէ Սուլթան Պայազիտ վագըֆընտան Թէրպիէն 95 մէթրօ արսատէ մէյանի ֆէվգինտէ պիրպիրինէ մուլթասըգ 3 պապ օտայը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 11400 ղրշ. քիրալը ...քեաքինլը մէզբուրլէրին սիւլիւս հիսսէլէրի:

· 3 ճատտէ 2 սօգագ · 90000 · —Պէյօղլունտա Ֆիրի գարիյէսինտէ Պիւէգիկճի օղլու սօգաղը իլէ Քեաղըտխանէ ճատտէսինտէ Սուլթան Պայազիտ խան վագըֆընտան Թէրպիէն 6827 մէթրօ իքի գըթ.ա արսա:

· 7 աթիգ 8 ճէտիտ · 3500 · — Օրթաքէօյտէ Ճամի շէրիֆ սօգաղընտա Մէհմէտ ...էթ խիւսա վագըֆընտան պէրմուճիպը խա...իթ.ա 114 մէթրօ 1 գըթ.ա մէնզիլ արսասը:

· 23 · 1000 · —Սուլթան Պայազիտ գուրպինտէ Մէքտէպ սալը Եազըճը աղա մահալլէսինտէ Հասան բաշա խանընտա իւսթ ...թ.ա 38 մէթրօ արսատէ չէհրի 40 ղրշ. քիրալը 1 պապ օտանըն Սուլթան Մահմուտ վագըֆընտան բուսլ հիսսէսի:

· 43 · 1500 · —Սամաթիատա Ապտի չէլէպի մահալլէսինտէ Գրիգոր գալֆա սօգաղընտա էվգաֆ կէտիկխաթընտան կէտիկլի վէ Հաճի Պայրամ Համիթանի վագըֆընտան միւլք ...ըի օլարագ Թէրպիէն 22 մէթրօ 1 գըթ.ա ...վագըֆալ տիւքքեանը արսասընըն նըսֆ հիսսէսի:

· 11 · 18 · 12 · 18 · 6000 · —Պէյօղլունտա Քանկալթը նամ մահալտէ Էլմա տաղը ...ճատտէսինտէ 1824 մէթրօ Սուլթան Պայազիտ խանը վէլի վագըֆընտան մուգատտէ... խան էլէքիմ արսանըն սիւլիւս հիսսէսի:

· 5 · 12500 · — Թօբխանէտէ Գաղղանի մահալլէսինտէ Ախըր սօգաղընտա Ֆէվգինտէ 6 օտա վէ 2 սուֆայը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 5000 ղրշ. քիրալը 1 պապ ախօրըն Մէհմէտ Իզզէթ բաշա վագըֆընտան նըսֆ հիսսէսի:

· 17 · 15400 · —Պէյօղլունտա քէօթ իւլ Մուսթաֆա չէլէպի մահալլէսինտէ Քիւչիւք ...ղեարմագ գարու սօգաղընտա Սիւէ խաթունի վագըֆընտան Թէրպիէն 38 մէթրօ արսատէ մէյանի 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 սարնըճ վէ չէհրի 200 ղրշ. քիրալը 1 պապ ախշապ մէնզիլ:

· 158 · 6000 · —Գալաթ խարիճինտէ Գասըմփաշա մահալլէսինտէ Գալաթ ճատտէսինտէ Թէրպիէն 40 մէթրօ արսատէ մէյանի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 15 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ քեարկիր վէ խարապ 1 պապ մէնզիլ:

· 9 · 8620 · — Արնավուտ գարիյէսինտէ Պագալ սօգաղընտա Միրզադէ Մէհմէտ Սաիտ էֆէնտի վագըֆընտան Թէրպիէն 114 մէթրօ արսատէ 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 ...յուպու վէ 1447 մէթրօ պաղչէ վէ 1 խասապ համամ վէ 1 գույու վէ 2 պապ խարապ մախզէնլէրի միւշթէմիլ եալըխանէսինին 7 հիսսէյէն 3 հիսսէսի:

· 16 · 11335 · — Իսկիւտարտա Հաճի Հիւսնա խաթուն մահալլէսինտէ Միհրիմահ Սուլթան վագըֆընտան պէրմուճիպը խարիթ.ա 136 մէթրօ 1 գըթ.ա տէպպաղխանէ արսասընըն 6 հիսսէյէն 3 հիսսէսի:

· 11 · 2500 · —Գասըմ բաշատա Զաթիմա ...մէճիտ մահալլէսինտէ Բէհիվան սօգաղընտա Ֆիլահ էլհաճ Օսման աղա վագըֆընտան Թէրպիէն 40 մէթրօ արսատէ 2 օտա 1 սուֆայը միւշթէմիլ չէհրի 60 ղրշ. քիրալը 1 պապ ...արսանըն նըսֆ հիսսէսի:

· 75 · 6660 · —Գայաթատա Սուլթան Պայազիտ մահալլէսինտէ Գըլըճ Ալի բաշա ճատտէսինտէ Տայէ խաթուն վագըֆընտան միւլք վէ էվգաֆ կէտիկխաթընտան կէտիկլի օլարագ Թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ ֆէվգինտէ 3 օտա 1 սուֆա 1 գույույը միւշթէմիլ վէ չէհրի 600 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ միւսքիրաթ վէ աչըգ տիւքքեանլէրի միւլքինին 12 հիսսէյէն 1 հիսսէսի 120 սէհիմտէն 10 սէհիմ հիսսէսի:

· 4 · 1250 · —Զէնկէլ գարիյէսինտէ Ֆըրըն սօգաղընտա 30 մէթրօ արսատէ էվգաֆ կէտիկխաթընտան վէ չէհրի 50 ղրշ. քիրալը ախշապ պէրպէր տիւքքեանը կէտիկինին բուսլ հիսսէսի:

---

(1) Ճիւմլէլէրին պաշլարընտաքի հիզատա պուլունան բագգամլար մահիյէթինտէ նումերօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր գըյմէթլէրի մուհամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր պէտէլը միւզայէտէլէրինի սիւլիւ... տիրմէքթէտիրլէր:

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ԱՌԱՐԿԱՅԻՑ

եւ եւ եւ

Գործարանի վաճառականութեան տոմարներու

ՍԻԿԱՌԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

ԱԼՈՊ

Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենքն ալ ընտիր

ԳԻՆԵՐԸ ՅՈՅԺ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումն

Գաւառական յանձնարարութիւնք

Թիւ 1 Ֆըրնաքճըլար խան, Թիւ 1 Սուլթան Համամ և Թիւ 27 ու 28 Զարշըլը խան, ՊՈԼԻՍ:

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ, Միջերկրական և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Յայա Սոֆիա	3,000	Պըբօ
Սթարսա	2,500	Քամբըլա
Ալբատրօս	2,500	Գրանվիլ
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մանչեստր	3,500	Մորլ
Բուլկարիա	2,800	Ֆոթըրգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար:

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց:

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.

513 Գործակալք

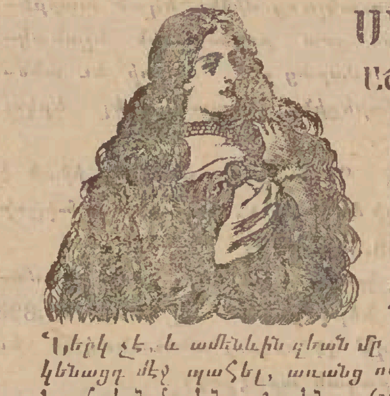

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փրփուր ու գեղ կուտայ: Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը: Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ: Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի:

"Մէկ շիշը կը բաւէ:" Այդ փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան: Ներկ չէ, և ամենևին զեան մը չունի: Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը առ Միսիս Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ մազի նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եօրք: Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անուշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով:

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմընտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալտըրըմ. և Իգնատոր Լոգանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց:

---

32 ՄԱՀՄՈՒՏԻՒ ՓՈՂՈՑ

[illegible]

Միակ մթերանոց Վիէննայի Րիւտ կիւսէլի վաճառատան կրակարանաց

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԹԱՓԾՈՒ ԵՐԿԱԹԷ)

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅՔ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ՔՐԻՍԹՕՖԼԷ ՈՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

[illegible] 24

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամէն հռչակաւոր և վարսայարդարաց քով:

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale
PRÉPARÉE AU BISMUTH
Par CH^les FAY, Parfumeur
PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ևւ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ. Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 3ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80.711.893·45 Փրանք:

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ'ընեն:

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 1/2 % շահ կ'ընեն:

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ: Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Փրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իւր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իւր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իւր ապրած միջոցին:

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք): Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Փրանքի դրամագլուխ մը պիտի ստանայ. ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Փրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն:

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Փրանք:

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՈՐԻՍ ՊԼՐՔՋԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ.

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՏԼԷՐ

ՁՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրական մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նեբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ագլանդիա	1700
Թիպս	3250	Լոգիկա	800
Մակեդոնա	3250	Օլինթաս	800
Մարիոթիս	3250	Սեսիլ	700
Սֆինքս	3000		

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճըգ փողոց,
Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլէ և Արեւելեան մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆլավիան	3700
Ալզացիան	2500	Ֆլամինիան	3700
Անատոլիան	2500	Ֆլորիան	3700
Աթենիան	2500	Իպերիան	5500
Արաբիան	3700	Իլլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իստրիան	5500
Բուլկարիան	6000	Լեսբիան	2200
Քասթիլիան	800	Լիկուրիան	2500
Սայփրիան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօ	700	Օփորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆաբիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինիան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքիէ խան, Գալաթիա.

Նաւատէրք, Ֆարնուայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Գ. Գ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Հ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիդոլ և ընկ.

512

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ևւ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօլիի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է լա Մէօզ, որ ապրիլ 1 ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 7 ին Պոլսէն պիտի մեկնի:

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Արմէնի:

Ուղղակի և արագ առաքումներ

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՐՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ

514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՔԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օր անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Միջերկրական մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ագլաա	3,000	Մալթա	3,000
Ալեբբօ	3,000	Մորոքքօ	2,500
Պալպէք	2,500	Նանթ	2,500
Պրիթիշ Քուին	1,200	Պալմիրա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Օրեգօ	4,600
Տեմերարա	2,500	Սարագօսսա	3,000
Կալլիա	4,000	Սամարիա	3,00
Քետար	2,500	Թրինիտատ	2,500

Ալէբբօ շոգենաւը, Նաւապետ Մ. Նէյ, ապրիլ 3 ին Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով:

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Գալաթա

511

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔԻ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ևւ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէրանդօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորթոֆինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	3,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գատօ	2,000	Բասսիօ	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բառսէլ	1,700
Տօմինօ	1,800	Բիզօ	2,300
Էրատօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրատօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքըն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Ռօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալերնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սապփօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրեմոնա	2,200	Սորրենտօ	4,300
Հանքօ		Թասսօ	1,200
Հերօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիաօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քելփօ	2,000	Եէտտօ	1600
Քօլիօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	41,0

Ռինալտօ շոգենաւը, Նաւապետ Մուր, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն աստ հասած պարպած և Օտէսա ուղեւորած է:

Թօլէտօ շոգենաւը, Նաւապետ Մօնտօ, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է մարտ 22ին և ապրիլ 10ին աստ կ'սպասուի:

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Գալաթիա

514

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

ԸՆԹԵՐՑԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

[illegible]

Գրեց

Մ. ԱԹԻՒՆԵԱՆ

Արտօնատէր Ռ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԵՐԿԱՆԱՓԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատէ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը:

Կաշիէ ՓՈԿԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենայներու համար:

ՌԵՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար:

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և տըրզէ:

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան:

Զանազան տեսակ ԴՈՐԲՆԵԱԼ առարկայք:

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար:

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ևւ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալտըրըմ

Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐԻ

Որոնք կը դիմադրեն կրակի և կողոպտողաց

Գնողաց հանգստեան համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր և կրակի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ:

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին

ՃՕՆ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵՏՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարութեամբ կ'ընդունի ամէն տեսակ ապրանքներ ապսպրել:

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլի (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 39	7 20	...	...
Գում—գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Եէնի—գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուգ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	...	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Եետի—գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 43	11 10	11 45	12 12	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	...	10 55	...	11 58	...	...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Այ Ստէֆանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	...	11 04	...	12 08	...	...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47		
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...
Այ Ստէֆանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	...	9 39	...	...	11 21	...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...	...
Եետի—գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 18	...	...
Տավուգ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...	...
Գում—գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մէջ. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ: